

Sidas budgetunderlag 2006

2005-02-28

Regeringen
Utrikesdepartementet
103 39 Stockholm

Diarienummer:

Er ref:

Budgetunderlaget för år 2006

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida, överlämnar härmed budgetunderlaget för 2006 med förslag om inriktning och finansiering av utvecklingssamarbetet 2006-2008.

Budgetunderlaget har beslutats vid styrelsens sammanträde den 14 februari 2005 på föredragande av Ola Hällgren. I den slutliga handläggningen har även planeringsdirektör Bengt Ekman deltagit.

Maria Norrfalk

Ola Hällgren

Budgetunderlag för år 2006

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	1
2.	Sidas förslag	7
	2.2 Sida hemställer till regeringen	8
3.	Biståndsverksamheten per anslagspost	9
	3.1 Afrika	9
	3.2 Asien, Mellanöstern och Nordafrika	12
	3.3 Latinamerika	15
	3.4 Östeuropa och Centralasien	16
	3.5 Globala utvecklingsprogram	21
	3.6 Forskningssamarbete	24
	3.7 Humanitära insatser och konflikthantering	26
	3.8 U-krediter	27
	3.9 Enskilda organisationer	29
	3.10 Information	31
4.	Fredsfrämjande insatser	32
5.	Samarbete inom Östersjöregionen	32
6.	Sidas förvaltning	32
	6.1 Förslag och motivering	32
	6.2 Extraordinära händelser	37
	6.3 Sidas anslagssparande 2005	38
7.	Övrigt	38
	7.1 Anslag totalt (2005 års prisnivå)	38
	7.2 Låneram för anläggningstillgångar	39
	7.3 Kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret	40
	7.4 Anslagssparande och anslagsskredit	40
	7.5 Bemyndigande – ekonomiska förpliktelser	40
	7.6 Bemyndigande – garantier	43
	7.7 Utgiftsbegränsningar	43
Bilaga 1	Förkortningar	45

BUDGETUNDERLAG FÖR ÅR 2006

1. INLEDNING

Sidas budgetunderlag för 2006 presenteras mot bakgrund av den naturkatastrof som under julhelgen 2004 drabbade Sydasien, Sydostasien och delar av Afrika. Den Tsunami som följde på den kraftiga jordbävningen tog inga hänsyn till nationsgränser. Den drabbade urskillningslöst fattiga som rika, såväl lokalbefolkning som besökande turister. Under några få minuter skördades hundratusentals liv och försörjningsmöjligheterna för miljontals människor slogs i spillror. Katastrofen blev en påminnelse om människans sårbarhet men också om individers och nationers vilja och förmåga till solidariskt handlande. Från svensk sida utgår ett betydande stöd för omedelbara humanitära insatser och planer är under utarbetande för ett långsiktigt stöd till återuppbyggnad.

Behovet av globalt ansvarstagande ligger också till grund för den internationella dagordning för fattigdomsbekämpning som finner sitt främsta uttryck i den millenniedeklaration och de millenniemål som världens ledare ställt sig bakom. Viktiga steg har tagits i samband med de internationella utvecklingskonferenser och möten som ägt rum under senare år. Det senaste exemplet var när världens sju ledande industrinationer (G7) nyligen ställde i utsikt skuldlättnader på upp till 100 % för några av världens fattigaste länder.

Behovet av globalt ansvarstagande, där utvecklingssamarbete ingår som en viktig del, är också en central utgångspunkt i den nya politik för global utveckling som sedan december 2003 styr det svenska utvecklingssamarbetet. Att på bästa sätt bidra till uppfyllande av det övergripande mål och det biståndsspecifika mål som anges i denna politik är Sidas övergripande uppgift och ansvar under 2006 och framåt. Sidas huvuduppgift är och har alltid varit att bidra till fattigdomsbekämpning. Med millenniemålen och den nya politiken har denna uppgift nu satts ännu tydligare i förgrunden. Sida genomför för närvarande åtgärder för att sätta fattiga människors behov, intressen och förutsättningar i centrum för arbetet och ytterligare skärpa verksamhetens fattigdomsfokus. Vidareutveckling av arbetet med analyser och bedömningar av fattigdom på land-, sektor- och programnivå ingår som en viktig del i detta arbete.

Svenska aktörer är en central resurs för det svenska utvecklingssamarbetet på såväl landnivå som global nivå och inom Sida pågår ett arbete med att vidareutveckla former för samarbete och samverkan. Förhållningssätt för samarbetet med statliga och kommunala aktörer är under utarbetande och nya ramavtal kommer att ingås med myndigheter. Formerna för det bredare

samarbete som tar vid när det traditionella utvecklingssamarbetet fasas ut är under översyn.

Den nya politiken poängterar att bilateralt och multilateralt samarbete måste ses i ett samlat perspektiv och Sida har nyligen initierat en översyn vars syfte i förlängningen är att få till stånd en ännu närmare samverkan mellan det multilaterala och det bilaterala arbetet, inte minst i fält.

Sidas strategiska prioriteringar under perioden 2005-2007 är, förutom genomförandet av den nya politiken, anti-korruption samt hiv/aids.

Hiv/aids-epidemin har fortsatt förödande verkningar i många utvecklingsländer och måste hanteras både som en akut katastrof och som ett långsiktigt utvecklingshinder. Detta är bakgrunden till den kraftiga satsning på kampen mot hiv/aids som Sida beslutat genomföra och som kommer att leda till ett fördubblat stöd. Inriktningen kommer att vara bred och innefatta forskning, förebyggande insatser, stöd till vård och behandling samt insatser riktade mot epidemins konsekvenser. Satsningen syftar också till en integration av hiv/aids inom alla sektorer av utvecklingssamarbetet. I de värst drabbade länderna bör varje insats oavsett sektor bidra till att bekämpa hiv/aids. Hiv/aids lyfts också upp som en viktig dialogfråga.

Korruption är ett utvecklingshinder som slår särskilt hårt mot de fattiga. Korruptionens ökande utbredning och omfattning är ytterligare ett skäl till att Sida beslutat ge frågan prioritet. Sidas arbete mot korruption sker på fyra nivåer: (1) etik och integritet inom den egna organisationen, (2) åtgärder för att säkra användningen av biståndsmedel i projekt och program, (3) strategiska insatser för att motverka korruption i våra samarbetsländer samt (4) deltagande i globalt antikorrupsionsarbete och internationell samverkan. Utgångspunkten för Sidas antikorrupsionsarbete är nolltolerans ("Aldrig acceptera, alltid agera, alltid informera") och medarbetare har en obligatorisk skyldighet att rapportera misstankar till närmaste chef.

Kraftigt ökat bistånd ger nya möjligheter

Regeringen har slagit fast att enprocentmålet ska uppnås 2006. De ökande anslagen förbättrar Sveriges möjligheter att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor och härigenom till millenniemålets uppfyllelse. Sveriges roll som ledande biståndsgivare förstärks.

Sida föreslår att Sidas andel av biståndsanslaget under 2006 blir densamma som under 2005. Detta innebär en ökning av utvecklingssamarbetet genom Sida 2006 med c:a 2,7 miljarder kronor. Detta kraftiga tillskott, som följer direkt på en ökning om 1,3 miljarder kronor året innan, ger Sida nya och ökande möjligheter att bekämpa fattigdomen.

Halva Afrikas befolkning lever i extrem fattigdom och utbredningen av hiv/aids slår oerhört hårt mot många afrikanska länder. Utvecklingen i Afrika kräver såväl genomgripande reformer som ett väsentligt ökat internationellt

bistånd. Sidas förslag innebär därför en stark prioritering av Afrika. Den föreslagna anslagsnivån för 2006 (5,125 mdr) är nära 2 miljarder kronor högre än utfallet 2004 (3,169 mdr).

...men innebär samtidigt stora utmaningar

Det ökande biståndsanslaget innebär en betydande utmaning för Sidas verksamhet och organisation. Sidas bedömning är att ett betydande förändringsarbete är nödvändigt. Nytänkande och kraftfullt agerande krävs för att uppnå en geografisk och ämnesmässig koncentration. Val av biståndsformer, volymer och kanaler måste ses över. Sidas kapacitet måste förstärkas för att genomföra det ökade biståndet.

...som nödvändiggör

a) Ökad effektivitet i biståndet

Högnivåmötet i Paris om biståndseffektivitet i mars 2005 kan skapa en gemensam grund för samarbetsländer och biståndsgivare att ta viktiga steg för att effektivisera biståndet och nå resultat i fattigdomsbekämpningen.

På policy- och metodnivå uppfyller svenskt bistånd i stor utsträckning krav på ett effektivt bistånd. Svenskt bistånd på landnivå utgår från samarbetsländernas egna prioriteringar och kanaliseras där så är möjligt genom samarbetsländernas egna finansiella system. I allt högre grad bildar samarbetsländernas fattigdomsstrategier utgångspunkt för det svenska bistånd som utgår.

Ökningen av biståndsanslagen ger möjligheter till väsentliga ökningar av det svenska biståndet till de fattiga länder som har väl utvecklade fattigdomsstrategier, uppvisar goda resultat i fattigdomsbekämpningen och har acceptabla finansiella system. I ett växande antal samarbetsländer finns förutsättningar som gör det möjligt och lämpligt att kanalisera allt mer av stödet i form av generellt budgetstöd för fattigdomsbekämpning. De nya riktlinjerna för svenskt budgetstöd bildar en god plattform för ett sådant utökat stöd.

"Givarträngsel" och orimligt höga transaktionskostnader är problem som återfinns i flera av Sveriges samarbetsländer. Sida söker på olika sätt stödja den utveckling mot långtgående givarsamverkan som pågår i många samarbetsländer och nyttjar, när så är möjligt, biståndsformer som delegerat samarbete och samfinansiering. Komplementaritet, det vill säga en ordning där stödet från olika biståndsgivare kompletterar snarare än duplicerar varandra, är sannolikt det mest effektiva sättet att minska transaktionskostnaderna. Arbetet med att få till stånd en mer långtgående och rationell arbetsdelning drivs bäst på landnivå och under samarbetslandets ägar- och ledarskap. För att nå framgång bör denna typ av givarsamverkan helst omfatta alla de multilaterala organisationer, bilaterala givare och globala program som ger stöd till ett land. En annan framgångsvariabel är i vilken mån givare förmår reducera bredden på sina

landsamarbeten och fokusera på områden där de har komparativa fördelar. Inom ramen för gällande landstrategier och med utgångspunkt i samarbetsländernas behov söker Sida identifiera områden där Sverige har en erkänd och efterfrågad kompetens. Där så är lämpligt, och utan att ge avkall på principen om obundet bistånd, söker Sida nyttja den betydande kunskap och kompetens finns inom den svenska resursbasen.

Sida arbete med ökad inre effektivitet kommer att intensifieras ytterligare mot bakgrund av det ökande biståndet. Samtidigt som fattigdomsfokus och god kvalitet ska utmärka Sidas arbete måste ytterligare förenklingar ske och regler, rutiner och system fortlöpande ses över.

Samarbetsstrategiprocesserna måste förkortas och dokumentationskraven rationaliseras. En ökad differentiering i kraven på insatsberedningar är nödvändig. Det tidredovisningssystem som 2006 kommer att börja införas kommer att bli ett viktigt stöd i arbetet med effektiviseringsfrågor.

b) Ökad koncentration

Den kapacitetsutredning som Sida på regeringens uppdrag genomförde 2002 visade på att diversifieringen av antalet länder och antalet sektorer ökat kraftigt under senare år. Denna slutsats är alltså giltig. Under perioden 1999 och 2004 har antalet länder där samarbetet överstiger 15 miljoner kronor ökat från 60 till 68, antalet landstrategier fördubblats (från 27 till 54) och antalet fältkontor stigit från 29 till 47. I länder där biståndet överstiger 15 miljoner kronor bedrivs samarbete¹ inom i genomsnitt 4-5 huvudsektorer (av 5 möjliga) och närmare 10 delsektorer (av sexton möjliga)².

Den spridning som illustreras av dessa siffror går i motsatt riktning mot den trend mot ökad koncentration som finns bland flera andra givare och är, menar Sida, inte hållbar. Sidas utgångspunkt för en ökad landkoncentration utgörs av riksdagens uttalande att det bilaterala samarbetet som omfattar flera insatsområden i ett och samma land av praktiska skäl bör begränsas till färre länder än som hittills varit fallet. Vad beträffar samarbetet *inom* länder anger politiken för global utveckling att Sveriges insatser kan begränsas till färre områden och sektorer.

Frågan om val av enskilda samarbetsländer är en politisk fråga som faller utanför Sidas mandat. Samtidigt är den geografiska vidden av landsamarbetet en faktor som direkt påverkar effektiviteten i biståndsgivningen och Sidas kapacitetsbehov. En ökad koncentration skulle medföra förbättrade möjligheter till kraftsamling och leda till minskade transaktionskostnader såväl för samarbetspartners som för Sida. En geografisk koncentration skulle också göra det möjligt för Sida att rationalisera fältnärvaron på ett kostnadsbesparande sätt.

En ökad klarhet avseende kretsen av samarbetsländer i olika landkategorier är, mot bakgrund av ovan, angelägen. En tydlig inriktning på de fattigaste

¹ Exklusive EO-samarbete

² OECD/DACs definition av 'sektor' respektive 'delsektor' har följts

länderna bör vägleda alla koncentrationsöverväganden. Regeringen har beslutat att samarbetet med Angola, Namibia och Sydafrika ska övergå i andra former. Sida anser att en ytterligare begränsning av gruppen länder för långsiktigt och partnerskapsbaserat samarbete bör ske. Sverige är också engagerat i en rad länder som befinner sig i ett skede av postkonflikt eller systemskifte. En ökad koncentration även vad gäller denna kategori skulle skapa förutsättningar för ett stärkt svenskt engagemang och en nära dialog. Samtidigt är det väsentligt att återkommande pröva tidshorisonten i det svenska stödet till denna kategori länder.

I syfte att åstadkomma ett förstärkt landfokus i det svenska utvecklingssamarbetet bör, menar Sida, antalet samarbetsstrategier med enskilda länder minskas.

En ökad koncentration av antalet sektorer i samarbetet med ett land är väsentligt för ökad effektivitet och minskade transaktionskostnader. En viktig förutsättning är att de enskilda samarbetsstrategierna beaktar koncentrationsfrågan och tydligt avgränsar samarbetet till ett fåtal sektorer/områden där Sverige kan ge ett kvalitativt och kvantitativt mervärde. Som nämnts tidigare kommer Sida att aktivt söka nyttja de öppningar som finns till ökad arbetsdelning och delegerat samarbete.

c) Ökade förvaltningsresurser

Sidas slutsats är att de kraftiga volymökningarna och den nya politikens ambitionshöjningar sammantaget ställer anspråk på Sida som inte låter sig hanteras inom ramen för ett oförändrat eller marginellt ökande förvaltningsanslag. Skillnaden mellan de resurser som myndigheten för närvarande disponerar och kommande krav på organisationen är, menar Sida, alltför stor för att enbart låta sig hanteras genom produktivitetshöjande åtgärder. Redan med dagens biståndsvolym och de senaste årens rationaliseringskrav har Sida en ansträngd situation. Under 2004 införde Sida ett anställningsstopp och samtliga avdelningar ålades ett sparbeting. Sida vill med kraft framhålla det angelägna i att additionella förvaltningsresurser tillförs som på ett rimligt sätt svarar mot ökningen av biståndsanslaget. Detta för att säkra den beredningskapacitet och kompetens som krävs för att snabbt och effektivt omsätta det ökade anslaget i verksamhet och insatser som främjar den nya politikens mål och intentioner.

Den nya utvecklingsagendan ställer också ökade krav på Sidas förvaltningskapacitet. Bland annat innebär den att Sidas personal i ökande utsträckning arbetar med aktiviteter som inte är direkt kopplade till svenska insatser och som inte direkt föranleder utbetalningar³. På landnivå avsätts exempelvis alltmer resurser för dialog kring fattighedsstrategier och för samarbete med och påverkan på bilaterala och multilaterala organisationer. Den nya politiken ställer också krav på att Sida håller en hög profil på ett antal internationella frågeområden. Det utvidgade engagemanget i

³ Värt att notera är att dessa s.k. *non-project activities* ofta har till syfte att påverka nyttjandet av mycket stora betalningsströmmar som faller utanför det strikt svenska stödet.

multilaterala frågor ställer krav på ämnesavdelningar, regionavdelningar, och på centrala funktioner som Sidas Multi-enhet och Policy- och Metodavdelning. I Sverige ökar samarbetet och utbytet med andra aktörer och Sida förväntas även i ökande grad fungera som kunskapscentrum i frågor där myndigheten har särskild kompetens. Regeringens särskilda satsningar (som berör fler områden än enbart biståndet) avspeglas även i åtgärder och aktiviteter inom Sida.

Det äskande om ökade förvaltningsresurser som presenteras i detta underlag baseras på två antaganden. Det första är att det svenska utvecklingssamarbetet tar tydliga steg i riktning mot ökad koncentration enligt ovan, det andra är att Sida förmår höja sin produktivitet ytterligare genom ett fortsatt arbete med arbetsformer och metoder. Förslaget innebär ett fortsatt produktivitetstryck på Sida eftersom förvaltningsresursernas andel av verksamhetsutgifterna enligt Sidas förslag minskar från 5,8 % 2006 till 5,7 % 2007 för att landa på en nivå om 5,6 % 2008. Förslaget har en tydlig fältprofil. Det innebär en fortsatt stark prioritering av resurser till Sidas fältorganisation, i syfte att stärka kapaciteten för analys, dialog och påverkan, för direkt beredning och uppföljning av program och projekt samt för förstärkt kontroll av svenska biståndsmedel.

Nya svenska biståndssatsningar

Sida har givits i uppdrag att utarbeta förslag och underlag till de två nya stora svenska biståndssatsningar som regeringen aviserat avseende miljö och smittsamma sjukdomar. Det arbete som har satts igång för att utarbeta dessa förslag utgår från den starka kompetens som finns i det svenska samhället och Sidas tidigare erfarenheter. Omfattningen av dessa fleråriga satsningar kommer enligt Sidas bedömning att öka successivt i takt med att planeringen tar fastare form och beredningar börjar slutföras. Sidas preliminära bedömning är att den del av satsningarna som berör 2006 kan inrymmas i det samlade förslag som presenteras i detta budgetunderlag. Beslut om den mer precisa inriktningen på satsningarna kan dock ge Sida anledning att senare komplettera de nu lämnade förslagen.

2. Sidas förslag

2.1 Förslag till anslag som Sida disponerar - översikt

Anslag	Benämning	2004	2005	2006	2007	2008
i miljoner SEK		Utfall	Anslag	Förslag anslag	Förslag anslag	Förslag anslag
8:1.9	Afrika	3 170	4 055	5 125	5 440	5 670
8:1.6	Asien, Mellanöstern och Nordafrika	1 750	1 935	2 320	2 425	2 520
8:1.7	Latinamerika	1 029	1 095	1 300	1 355	1 410
8:1.26	Östeuropa och Centralasien	1 445	1 342	1 440	1 460	1 480
varav						
8:1.26.1	ODA-länder	872	940	1 030	1 050	1 070
varav						
8:1.26.2	Icke ODA-länder	195	402	410	410	410
varav 9:1.1	Samarbete med Central och Östeuropa	379				
8:1.3	Globala utvecklingsprogram	1 322	1 550	1 690	1 700	1 740
8:1.32	Forskning	773	875	1 045	1 090	1 135
8:1.1	Humanitära insatser	1 611	1 530	1 840	1 920	2 020
8:1.33	U-krediter	191	400	440	480	520
8:1.5	Enskilda organisationer	1 000	1 200	1 440	1 510	1 570
8:1.2	Information	61	62	70	75	80
8:1	Biståndsverksamhet	12 351	14 044	16 710	17 455	18 145
5:2	Fredsfrämjande	3	5	5	5	5
5:11	Samarbete inom Östersjöregionen		16	22	22	22
39:6.6	Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	43,4				
8:2	Biståndsförvaltning	541	589	665	680	695
SUMMA		12 939	14 654	17 402	18 162	18 867

Kommentarer till tabellen:

Förslag till anslagsfördelning 2005. Sidas förslag innebär en fortsatt prioritering av Afrika. År 2002 svarade denna anslagspost för 25,7 % av utvecklingssamarbetet genom Sida. Enligt det förslag som här lämnas kommer denna andel 2006 nå en nivå av 31,3 %.

Prognos för 2005. Prognosen för biståndsverksamhet 2005 motsvarar angivet belopp som Sida får disponera enligt regleringsbrevet och uppgår till 14 194 mnkr (årets anslag på 14 044 mnkr samt 150 mnkr av sparande som får disponeras av Central och Östeuropa, Icke-ODA).

Anslagssparande. Sida lämnar ingen prognos för användning av anslagssparandet

på biståndsanslaget. Detta i avvaktan på besked från regeringen om att Sida får disponera dessa medel.

2.2 Sida hemställer till regeringen

Med stöd av vad som framförs i detta budgetunderlag föreslår Sida regeringen följande för budgetåret 2006 (löpande priser)

att Sida tilldelas 16 710 mnkr för Biståndsverksamhet (ramanslag 8.1) (*avsnitt 3.1 – 3.10*)

att Sida, inom ramen för anslagsposten Forskning, får rätt att disponera 150 mnkr för svensk u-landsforskning (*avsnitt 3.6*)

att Sida tilldelas 5 mnkr för Fredsfrämjande verksamhet (utgiftsområde 5, anslag 2 anslagspost 3) (*avsnitt 4*)

att Sida tilldelas 22 mnkr för Samarbete inom Östersjöregionen (utgiftsområde 5, anslag 39 anslagspost 6) (*avsnitt 5*)

att Sida tilldelas 665 mnkr för förvaltning (ramanslag 8.2) (*avsnitt 6.1*)

att Sida medges att inom en total ram om 300 mnkr finansiera projekt- och programpersonal från ramanslag 8:1 (*avsnitt 6.1*)

att Sida utöver ovanstående tilldelas 24,8 mnkr för förvaltningskostnader som relaterar till Sidas flytt 2006 (*avsnitt 6.2*)

att Sida ges en obegränsad rätt till överföring på anslag (8:1) Biståndsverksamhet från och med 2006 och en anslagskredit på 5 %.

att Sida ges en begränsad rätt att omfördela medel mellan sina anslagsposter. Sida föreslår att anslagsposten humanitära insatser får förändras med 20 % och övriga anslagsposter med 10 %.

att Sida tilldelas en ram om 120 mnkr för lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar. (*avsnitt 7.2*)

att Sida tilldelas en kredit på räntekontot om 20 mnkr. (*avsnitt 7.3*)

att Sida bemyndigas att ikläda staten ekonomiska förpliktelser att finansieras från anslag 8.1 Biståndsverksamhet efter 2006 om totalt 27 500 mnkr (*avsnitt 7.5*)

att Sida bemyndigas att lämna garantiutfästelser inom biståndsverksamheten om totalt 12 000 mnkr (*avsnitt 7.6*)

3. BISTÅNDSVERKSAMHET PER ANSLAGSPOST

3.1 Afrika

Anslagsposten Afrika (i mnkr)	Förslag				
	Anslag	anslag	anslag	anslag	anslag
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	3 260	4 055	5 125	5 440	5 670
Förändring mnkr		795	1 070	315	230
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	25,7 %	28,9 %	30,7 %	31,2 %	31,3 %
Utfall/prognos	3 170	4 055	5 125	5 440	5 670
År 2004 var ekonomiska reformer en egen anslagspost. Utfallet avseende Afrika, 405 milj kr, är här inkluderat.					

Förslag och motivering

Afrikas andel av det bistånd som kanaliseras genom Sida föreslås öka från dagens nivå om 28,9 % till 31,3 % år 2008. I kronor räknat innebär förslaget en höjning om drygt 1 miljard mellan 2005 och 2006.

Förslaget om utökat stöd till Afrika motiveras av den höga och växande andelen mycket fattiga i regionen och att Afrika söder om Sahara är den region som kommer att få allra svårast att nå millenniemålen. Afrikas andel av världens fattiga växer stadigt och på kontinenten återfinns inte mindre än 32 av de 35 länder som FN klassificerar som "low human development countries". 1990, det år mot vilket framstegen mot millenniemålen mäts, återfanns c:a 20 % av världens fattiga i Afrika söder om Sahara. En framskrivning av nuvarande trender indikerar att denna andel komma att stiga till upp emot 50 % år 2015. Fattigdomen i Afrika söder om Sahara avspeglas också tydligt i sociala indikatorer som medellivslängd (46 år), inskrivningstal i skolan (44 %) och läskunnighet bland vuxna (63 %)⁴.

Den prioritering av Afrika som föreslås ligger väl i linje med den svenska politiken för global utveckling som tydligt anger att tonvikten i svenskt utvecklingssamarbete ska ligga på de fattigaste länderna. För att kunna genomföra de extraordinära ansträngningar som krävs för att halvera fattigdomen till 2015 och, som del i detta, bekämpa hiv/aids-epidemin behöver de fattigaste länderna i regionen ett omfattande stöd. Ökade bistandsflöden är en viktig del i detta.

För att Sverige ska kunna öka utvecklingssamarbetet med Afrika till den föreslagna nivån måste volymerna per samarbetsland öka, i vissa fall markant. Sidas förslag till nya samarbetsstrategier⁵ kommer därför som regel att innehålla förslag om ökade beloppsramar. Sida överväger också

⁴ UNDP, Human Development Report 2004

⁵ Av de sammantaget femton landstrategier och regionstrategier som styr utvecklingssamarbetet under Afrikadelposten kommer elva att löpa ut under perioden 2006 – 2008.

möjligheten att föreslå regeringen vissa beloppsändringar i några av de löpande landstrategierna.

Sidas möjligheter att hantera de föreslagna anslagsökningarna för Afrika med bibehållen kvalitet hänger nära samman med frågan om geografisk fokusering. En utfasning av Sydafrika, Namibia och Angola genomförs för närvarande. Förutsatt att länderkretsen inte utökas kommer detta att innebära att Sida har ett landsamarbete överstigande 15 miljoner kronor i c:a 18 länder i Afrika år 2006⁶. Även koncentration *inom* länder är nödvändig. De förslag till nya samarbetstrategier som utarbetas kommer därför att behandla och innehålla ställningstaganden på detta område.

Utvecklingssamarbetet i Afrika inriktas dels på traditionella samarbetsländer med djup strukturell fattigdom, dels på länder som rör sig från en konfliktfas till en återuppbyggnadsfas. Härutöver tillkommer insatser för att bekämpa hiv/aids och ett fortsatt stöd till olika former av regionalt samarbete.

Samarbetet med den förstnämnda kategorin länder – som inkluderar Tanzania, Moçambique, Etiopien, Zambia, Kenya, Uganda, Mali, Malawi och Burkina Faso – beräknas år 2006 svara för c:a 65 % av det samlade medelsutnyttjandet. I dessa länder finns som regel en nationellt ägd utvecklingsagenda med tydligt fattigdomsfokus, ett pågående harmoniseringsarbete som nått en bit på väg och en tydlig rörelse bland givare mot ett ökat nyttjande av programstödsformer. Mekanismerna för planering, genomförande och uppföljning blir i dessa länder i allt högre utsträckning gemensamma. Den ökade samverkan som sker mellan givare ger möjligheter för Sida att – med utgångspunkt i landets prioriteringar och principen om lokalt ägarskap – nyttja samarbetsformer som delegerat samarbete och samfinansiering. I flera länder förs dessutom diskussioner om komplementaritet, det vill säga hur olika givares stöd ska kunna komplettera varandra på bästa sätt.

En stor del av volymökningen kommer att kunna ges i form av budgetstöd för fattigdomsbekämpning, en biståndsform som avses växa i omfattning i denna kategori länder. I flertalet länder förutses en tredjedel eller mer av det svenska stödet kunna kanaliseras i denna form år 2006. Budgetstödet integreras i den samlade samarbetsportföljen och regleras genom långsiktiga avtal som säkerställer förutsägbarhet.

I den andra kategorin länder återfinns Liberia, Somalia, Sudan, Rwanda, Burundi, Demokratiska Republiken Kongo, Sierra Leone, Elfenbenskusten och möjligtvis Zimbabwe. Ca 5 - 10 % av anslagsposten kommer 2006 att gå till denna kategori länder. Andelen förutses öka mot slutet av budgetunderlagsperioden. Samarbetet inriktas främst på återuppbyggnad och på att förebygga att konflikterna åter blossar upp. Ländernas utvecklingsplaner är som regel relativt utvecklade, givarsamordningen likaså. I dessa länder förstärker strategiskt utvecklingssamarbete Sveriges möjligheter att spela en diplomatisk roll. Sida har varit aktivt i dessa länder

⁶ De länder med mindre belopp än 15 miljoner kronor som skulle kvarstå är främst sådana där samarbetet sker i form av kontraktsfinansierat tekniskt samarbete, Start Syd-program och u-krediter.

under lång tid med finansiering från anslagsposten för humanitära insatser och konflikthantering. Från 2005 förs finansieringen väsentligen över till anslagsposten Afrika, något som speglar att stödet alltmer tagit form av återuppbyggnad på medellång sikt.

Ett fortsatt och utökat samarbete med regionala institutioner och regionala projekt förutses. Totalt beräknas c:a 20 % av delposten komma att användas för denna typ av samarbete år 2006. Stödet syftar till främjande av ekonomisk integration och till utveckling av gemensam infrastruktur och gemensamma nyttigheter. Det regionala stödet inriktas också på konfliktrelaterad verksamhet, mänskliga rättigheter och på demokratisering. Exempel på samarbetsparter är AU, NEPAD, IGAD, ECOWAS, SADC, UNECA och EAC. Även på hiv/aids-området har regionalt stöd befunnits effektivt. Avsikten är att öka stödet till regionala organisationer och initiativ under budgetunderlagsperioden. Genom samarbete med samhällena runt Victoriasjön inom ramen för Lake Victoria-strategin söker Sida bidra till en utveckling av denna region. Stöd till utveckling av gemensamma resurser (till exempel flodsystem) kommer att fortsätta.

Särskilda satsningar kommer att göras inom hiv/aids-området. Uppskattningsvis 10 % av anslagsposten kommer att användas för direkt hiv/aids-bekämpning år 2006.

Inom afrikasamarbetet kommer under budgetunderlagsperioden fortsatt stöd att ges till samarbetsländernas ansträngningar för fattigdomsminskning genom insatser inom främst områdena mänskliga rättigheter och demokratisering, social utveckling och infrastruktur. Demokratistödet till länder som Kenya, Mocambique, Zimbabwe och Malawi förutses fortsatt relevant och förbli omfattande. Tematiskt kommer samarbetet att bli innefatta stöd till deltagandeprocesser och decentralisering, stärkande av det civila samhället samt kapacitetsutveckling av demokratiska institutioner. Ökade satsningar på infrastruktur planeras såväl inom det bilaterala som inom det regionala samarbetet. Detta motiveras av att de förhoppningar om ökade privata kapitalströmmar till Afrika inte har infriats och av de kopplingar som finns mellan infrastrukturinvesteringar, tillväxt och fattigdomsbekämpning. Sida planerar för större infrastrukturella projekt i bland annat Etiopien, Moçambique, Tanzania, Uganda och Zambia.

Sidas roll

Samarbetet med den första kategorin länder kommer så långt möjligt att utgå från ländernas egna fattigdomsbekämpningsstrategier. Sida kommer att verka för en långtgående samordning av givare utifrån ländernas strategier och prioriteringar. I vilken mån det är möjligt att basera samarbetet helt eller delvis på ländernas egna strategier (snarare än att utveckla egna svenska) blir föremål för överväganden i samband med samarbetsstrategiprocesser. I syfte att reducera transaktionskostnader och minska kontraproduktiv givarträngsel kommer Sida att ta initiativ till, och delta i andras initiativ till, en mer långtgående arbetsdelning mellan givare. Modellen delegerat samarbete kommer att utnyttjas i ökad grad och är exempelvis aktuellt i Malawi och

Rwanda (där Sida delegerar till andra bilaterala givare) samt Mali och Tanzania (där Sida representerar andra).

En central uppgift för Sida är att föra dialog om fattigdomsbekämpningen med samarbetslandets regering och civila samhälle inklusive den privata sektorn. I stora delar av Afrika utgör hiv/aids-epidemin det enskilt största hindret för social och ekonomisk utveckling och särskild uppmärksamhet ägnas därför åt detta område.

Förekomsten och utbredningen av korruption är ett annat allvarligt utvecklingshinder. Den ökade satsningen på budgetstöd i kombination med att många länder i regionen fortfarande har relativt svaga strukturer innebär att Sida såväl i dialogen som i verksamheten måste uppmärksamma risken för korruption. I dialogen kommer utveckling av mekanismer för uppföljning och utvärdering – som involverar samarbetslandets offentliga, civila och privata aktörer samt andra givare – att vara en prioriterad fråga.

I den andra huvudkategorin länder söker Sidas främst att bidra till strukturell stabilitet och till uppbyggnad av kapacitet för konfliktförebyggande dialog. Ett nära samarbete med det lokala, internationella och svenska civila samhället är nödvändigt.

Den kunskap om Afrika som finns inom Sida till följd av det mångåriga utvecklingssamarbetet är av intresse för många svenska aktörer. Sida söker på olika sätt bidra till etablerande av kontakter mellan samarbetsländer och svenska parter för samarbete som går utöver det direkta utvecklingssamarbetet. Planerna har främst utvecklats i Sydafrika. De modeller som visar sig framgångsrika kommer att kunna replieras i fler länder under budgetunderlagsperioden.

3.2 Asien, Mellanöstern och Nordafrika

Anslagsposten Asien, Mellanöstern och Nordafrika (mnkr)			Förslag anslag	Förslag anslag	Förslag anslag
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	1 653	1 935	2 320	2 425	2 520
Förändring mnkr		282	385	105	95
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	13,0 %	13,8 %	13,9 %	13,9 %	13,9 %
Utfall/prognos	1 750	1 935	2 320	2 425	2 520
År 2004 var ekonomiska reformer en egen anslagspost. Utfallet avseende Asien, 190 milj kr, är här inkluderat. Fr o m 2005 ingår ekonomiska reformer i regionposten.					

Förslag och motivering

Asiens andel av det bistånd som kanaliseras genom Sida föreslås ligga kvar på ungefär oförändrad nivå över perioden. I pengar räknat föreslås en

höjning med 385 miljoner kronor mellan 2005 och 2006. Den upprätthållna andelen motiveras av att kontinenten, trots framsteg under senare år, fortfarande hyser det största antalet fattiga. Ett annat motiv är de stora behov som konflikterna i Mellanöstern och Afghanistan har lett till; behov som av allt att döma kommer att kvarstå under de närmaste åren.

Samarbetet i Asien (exklusive Mena-regionen) utgår från de områden som den svenska regeringen lyfter fram i sin Asienstrategi. Pågående förstärkningar av samarbetet inom miljö, Hiv/aids och ytterligare några sakområden kommer att fortsätta.

Medan delar av Asien uppvisar en imponerande tillväxt ökar samtidigt klyftorna mellan och inom länderna. Sida föreslår att detta faktum ännu starkare tillåts påverka både geografiska val och ämnesval. Exempelvis vore det logiskt om samarbetet med Afghanistan blir långsiktigt och omfattande även efter en framtida normalisering. Vidare kan en process mot ett minskat och annorlunda utformat bistånd kan vara motiverad för Sri Lanka, som trots sin väpnade konflikt fortsätter att vara ett av regionens rikare länder. Dessa resonemang talar för en långsiktig förstärkning av Sidas fältnärvaro i Kabul och för en nedtrappning i Colombo. I vilken grad Tsunamikatastrofen, och det omfattande återuppbyggnadsbehov som denna resulterat i, ändrar förutsättningarna för ett långsiktigt synsätt på utvecklingssamarbetet med Sri Lanka är ännu för tidigt att säga. Utvecklingssamarbetet med Indien ändrar karaktär. Strävan är att få till stånd ett bredare partnerskapsbaserat samarbete som inriktas på områden som demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och vetenskapligt samarbete.

Sydasien och i Menaregionen hör till de delar av vår värld där bristerna i jämställdhet är som mest allvarliga. Genderobalansen är ett utvecklingshinder som påverkar ländernas tillväxt och fattigdomsbekämpningen. Sydasiens bristande framsteg mot vissa av de sociala millenniemålen gör att det finns skäl att ge ökad prioritet till insatser inom sexuell och reproduktiv hälsa, utbildning och till MR-främjande insatser med tydlig genderprofil. Sida föreslår att genderfrågorna ges speciell tyngd även i den kommande strategin för Mellanöstern.

Den demografiska bilden förändras gradvis i många asiatiska länder. Ungdomskullarnas ökande andel av befolkningen får effekter såväl inom utbildnings- som arbetsmarknadsområdet. Ungdomar som efter relevant utbildning kommer i arbete blir en stabiliserande faktor i samhället medan ungdomar utan framtidsmöjligheter bär på en frustration som bildar grogrund för social oro och fundamentalism. Sida avser fortsätta arbetet med de instrument som har särskild betydelse för ungdomars situation. Det omfattar bl.a. stöd till ungdomars utbildning samt olika former av sysselsättningsskapande åtgärder (till exempel mikrokrediter som underlättar etablerande av näringsverksamhet) för fattiga. Det åtgärdspaket för ungdomar som förbereddes för Indien skulle exempelvis i anpassad form kunna överföras till andra länder.

Det demokratiska underskottet är störst i Menaregionen och i de indokinesiska länderna. Den profilhöjning i dialogen kring demokratifrågor, kopplad till biståndsprogrammets sakinhåll, som ägt rum i bl.a. Vietnam och Laos kommer därför att fortsätta. En vidgning av stödet till Indonesien och Östtimor, där demokratiseringsprocesser ägt rum men institutionell och annan konsolidering återstår, förutses äga rum i linje med det nyligen inlämnade förslaget till strategi för Sydostasien.

Programstöd har ännu en relativt liten omfattning i Asien, något som försvårar möjligheterna för fattiga länder i regionen att absorbera ökande biståndsvolymer. För de länder där budgetstöd för närvarande är aktuellt – primärt Kambodja, Mongoliet och Östtimor – bör större belopp än de nuvarande kunna övervägas. Programstödsliknande bistånd, inte minst stöd till FN:s och Världsbankssystemets olika fondkonstruktioner, förutses gradvis komma att öka i omfattning.

Tsunamikatastrofen har satt fokus på de naturkatastrofer som regelbundet hemsöker Sydost- och Sydostasien. Sida lämnade under början av 2005 i separata regeringsskrivelser förslag till vad en svensk roll i återuppbyggnadsarbetet bör omfatta. Eftersom uthållighet är en nyckelfråga förutses utvecklingssamarbetet komma att beröras under lång tid framöver. Sida ser det som viktigt att svenska och internationella katastrofförebyggande åtgärder anlägger ett brett perspektiv som inte begränsas till enbart Tsunamis. Ett framtida skyddsnät måste exempelvis även relatera till de cykloner som ger upphov till allvarliga och återkommande översvämningar i regionen. Effekterna på den särskilt sårbara, fattigare delen av kustbefolkningen bör stå i fokus.

Sidas roll

Den geografiska och ämnesmässiga diversifiering som präglar utvecklingssamarbetet med Asien (exklusive Mena) försvårar möjligheterna för Sida att i samarbete med andra spela en bred roll i den nya politikens anda. Deltagande i så kallade CG-möten och andra strategiska dialogtillfällen begränsas i huvudsak till länder med fullskaledelegerade ambassader. Sida föreslår att antalet länder med landstrategier minskas och att antalet ämnesområden inom varje strategi begränsas. Ambitionsnivåer ifråga om bl.a. dialog med landet bör därefter tydliggöras sakområde för sakområde inom respektive land.

En annan viktig roll för Sida är att – utifrån en analys av landets utvecklingsnivå och samarbetets karaktär – utveckla, anpassa och välja effektiva instrument. I Menaregionen blir en viktig uppgift att identifiera vägar att nå mätbara resultat med mycket begränsade egna resurser. Delegerat samarbete och andra resursbesparande former kommer att nyttjas i ökande utsträckning under kommande år.

Sida kommer att ägna särskild uppmärksamhet åt att undvika att det stora kapitalflöde som avsätts för att stödja offren för Tsunamikatastrofen och återuppbyggnad av drabbade områden inte används fel eller medverkar till

att korruptionen får förstärkt fäste i aktuella områden.

Mot bakgrund av den oroande ökningstakten på vissa håll i regionen kommer området hiv/aids att särskilt uppmärksammas i dialogen på land- sektor och insatsnivå.

3.3 Latinamerika

Anslagsposten Latinamerika (milj kr)			Förslag anslag	Förslag anslag	Förslag anslag
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	1 060	1 095	1 300	1 355	1 410
Förändring mnkr		35	205	55	55
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	8,3 %	7,8 %	7,8 %	7,8 %	7,8 %
Utfall/prognos	1 029	1 095	1 300	1 355	1 410

Förslag och motivering

Latinamerikas andel av det bistånd som kanaliseras genom Sida föreslås ligga kvar på ungefär oförändrad nivå under perioden. I pengar räknat föreslås en höjning med 205 miljoner kronor mellan 2005 och 2006.

Sidas samarbetsländer i Latinamerika kännetecknas av en våldsam historia där sociala och politiska motsättningar ofta hanterats med våld och förtryck. De kännetecknas också av en extremt skev inkomstfördelning jämfört med flertalet av Sveriges samarbetsländer på andra kontinenter.

Latinamerika är en av de kontinenter som inte förväntas nå millenniemålet om halverad fattigdom 2015 med nuvarande utvecklingstendenser. Prognoserna är sämst i kontinentens fattigaste länder, det vill säga i de länder dit huvuddelen av det svenska utvecklingssamarbetet koncentreras.

De senaste årens ekonomiska kris – som dock tycks ha övervunnits år 2004 - har illustrerat regionens sårbarhet för externa chocker och har ytterligare försämrat utsikterna för att nå millenniemålen. Möjligheterna att halvera fattigdomen är starkt kopplade till enskilda länders ambitioner och förmåga att åtgärda den skeva inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Möjligheterna att få till stånd en positiv utveckling hänger nära samman med förekomsten av starka demokratiska institutioner och de möjligheter enskilda individer har att påverka de demokratiska processerna. Fördelningsproblematiken utgör en utmaning såväl för strävandena att förankra demokratin som för att lösa sociala och politiska motsättningar. I flera länder är den politiska instabiliteten påtaglig, med återkommande sociala missnöjesyttringar framdrivna av den ekonomiska nedgången och en folklig misstro mot såväl politiker som institutioner.

Nuvarande inriktning på utvecklingssamarbetet äger mot denna bakgrund fortsatt relevans och förutses bestå under budgetunderlagsperioden i

enlighet med de två regionala strategierna för Syd- respektive Centralamerika som gäller till år 2007. Länderkretsen förblir oförändrad, med prioritet given åt några av regionens fattigaste (Bolivia, Nicaragua och Honduras) och konfliktfyllda (Colombia och Guatemala) länder. I enlighet med gällande strategi sker en utfasning av samarbetet med El Salvador.

Förutsättningar för regionalt samarbete finns i såväl Central- som Sydamerika och denna biståndsform tar i anspråk en betydande del av utvecklingssamarbetets volym. Tematiskt ges hög prioritet åt fattigdomsbekämpande insatser med speciell hänsyn till behovet av social och ekonomisk utjämning. Demokratifrämjande i vid mening ingår som en viktig komponent i detta. Konflikthantering ges särskild uppmärksamhet. Nationellt formulerade fattigdomsstrategier, liksom förbättrad givarsamordning och harmonisering, kommer förhoppningsvis leda till ett effektivare samlat internationellt utvecklingssamarbete med Nicaragua, Honduras och Bolivia.

Sidas roll

Stor uppmärksamhet ägnas åt harmoniseringsarbetet med särskild tonvikt på de mest biståndsberoende länderna (Nicaragua, Bolivia, Honduras). I dessa länder sker, i den omfattning och takt som är möjlig, en rörelseriktning från projektstöd till sektorprogramstöd och budgetstöd, med koppling till ländernas fattigdomsstrategier. Sida tar initiativ och driver på i dessa frågor inom ramen för den givarsamordning som sker i dessa länder.

I flera av länderna kombineras utvecklingssamarbetet med en hög svensk profil i dialog och diplomatiskt arbete. En välutvecklad samverkan med övrig utrikesförvaltning är nödvändig i länder där utvecklingssamarbetet är nära kopplat till svenskt agerande i freds- och transitionsprocesser (Colombia, Guatemala och Kuba). Strategiska allianser med aktörer med större tyngd och/eller kompletterande kontaktyta eftersträvas, såväl med multilateraler, EU och enskilda organisationer. Särskilt med IDB har en sådan samverkan etablerats. I länder som genomgår fredsprocesser är FN-systemets roll central och genom multi-bisamarbete bidrar Sverige medvetet och aktivt till att stärka denna roll.

Korruptions- och fördelningsfrågor hör till de områden som särskilt kommer att uppmärksammas i dialogen.

3.4 Östeuropa och Centralasien

Förslag och motivering

Stödet till länderna i västra Balkan minskar medan stöd till fattiga länder i forna Sovjetunionen ökar. Sammantaget kommer anslagspostens relativa andel av det stöd som kanaliseras genom Sida att minska under perioden.

Delposten ODA-länder som andel av det bistånd som kanaliseras genom Sida föreslås minska från 6,7 % 2005 till 5,9 % 2008. I pengar räknat föreslås en ökning om 90 miljoner kronor mellan 2005 och 2006.

Delposten icke ODA-länder som andel av det bistånd som kanaliseras genom Sida föreslås minska från 2,9 % 2005 till 2,2 % 2008. Anslagsbeloppet 2006 föreslås ligga kvar på samma nivå som under 2005, d.v.s. c:a 400 miljoner kronor.

Personalstöd till OSSE ligger från och med 2005 under anslagsposten Europa. Uppdraget innebär rekrytering, utbildning och administration av personal till OSSE:s fredsfrämjande insatser främst inom områdena mänskliga rättigheter, demokrati, konfliktförebyggande, miljö, val, gender och rättsstaten.

ODA-länder

Delposten ODA-länder (mnkr)			Förslag anslag	Förslag anslag	Förslag anslag
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	925	940	1 030	1 050	1 070
Förändring mnkr		15	90	20	20
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	7,3 %	6,7 %	6,2 %	6,0 %	5,9 %
Utfall/prognos	872	940	1 030	1 050	1 070

Huvuddelen av ODA-medlen används i forna Jugoslavien där processen att åter bygga fungerande stater går i ojämn takt. Kosovo, Europas fattigaste landsdel, har en mycket oklar politisk status. Även i Bosnien kvarstår behovet av stöd för att möjliggöra att en ny sammanhållen stat kan utvecklas. Samtidigt har processen gått mycket snabbt i till exempel Kroatien där utvecklingssamarbetet beräknas fasas ut år 2007. Detta kan till stor del tillskrivas den positiva inverkan som möjligheten till EU-medlemskap inneburit.

Under förutsättning att nuvarande utvecklingstrender håller i sig förutses behovet av utvecklingssamarbete i Västra Balkan kunna gradvis minska. Samtidigt finns stora risker att motsättningarna åter skall blossa ut såsom exempelvis skedde i Kosovo våren 2004. Det kan heller inte uteslutas att Serbien-Montenegro kan komma att sönderfalla i två stater. EU-medlemskap är fortfarande mycket avlägset också för länder som Albanien. Minskningen av stödet bör ske gradvis, av två huvudskäl: risken för fortsatt etniskt våld eller andra konflikter, samt behovet att säkra vägen från konflikt till framtida EU-medlemskap.

I Centralasien och Södra Kaukasus finns länder som är mycket fattiga. Kirgizistan har en BNP per invånare på 290 dollar, vilket är lägre än till exempel Bangladesh (360) och Vietnam (430). Centralasiens länder uppvisar

stora demokratiska brister, men utvecklingen i länder som Tadzjikistan och Kirgizistan ger ändå möjligheter.

I södra Kaukasus har länder som Georgien och Armenien en inkomstnivå som ligger väl under länder som Sri Lanka och Honduras. De ligger också i en konfliktutsatt region, vilket är ett argument för ökat stöd i nuläget. Den demokratiska revolutionen i Georgien ökar möjligheterna till effektivt utvecklingssamarbete med landet. För Södra Kaukasus, främst Georgien, förutses en kraftig ökning av det svenska utvecklingssamarbetet under de närmaste åren.

I Moldavien, med en BNP på Vietnams nivå, har en stor del av befolkningen lämnat landet efter det ekonomiska sammanbrottet efter Sovjetunionens upplösning. Samtidigt har landet svåra politiska problem med separatistregimen i Transnistrien. Sverige har en speciell roll i landet och det svenska biståndet förutses öka.

Turkiets framtida medlemskap i EU motiverar visst ökat stöd till främst projekt för demokrati och mänskliga rättigheter.

Sidas roll

Under de senaste åren har Sida byggt upp en fältorganisation i Östeuropa och Centralasien, vilket möjliggör en mer aktiv roll för Sida. Senast har ett kontor öppnats i Tadzjikistan. I länder som Bosnien-Hercegovina och Moldavien är Sverige en stor bilateral biståndsgivare och spelar en viktig roll i biståndssamordningen. Jämfört med Sidas kapacitet i fält i andra regioner är dock Sidas fältnärvaro i regionen blygsam. För att bli effektivt måste därför det svenska utvecklingssamarbetet koncentreras till ett fåtal sektorer där Sida kan kraftsamla sin kapacitet för beredning och dialog. Sida kommer aktivt att delta i harmoniseringssträvanden i regionen och söka samverka med andra givare med större kapacitet. Förutsättningar för delegerat samarbete kommer aktivt att prövas. Samverkan med EU är önskvärd och också motiverad av effektivitetsskäl.

En viktig roll för Sida är att stödja aktuella länders arbete med att samordna ett närmande till EU med fattigdomsbekämpning. Flera länder i Västra Balkan har utarbetat och lagt fram planer för sådan sammanhållen utveckling.

Icke-ODA länder

Delposten Icke ODA-länder (mnkr)	Förslag				
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	445	402	410	410	410
Förändring mnkr		-43	+8	0	0
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	3,5 %	2,9 %	2,4 %	2,3 %	2,2 %
Utfall/prognos	574	552	410	410	410

Utfasningen av stödet till Baltikum innebar att utvecklingssamarbetet med Icke ODA-länderna i Europa minskade med c:a 100 miljoner kronor mellan 2003 och 2005. För åren 2006-2008 föreslås en verksamhetsnivå om 410 miljoner kronor. Fördelningen mellan länder kommer dock att förändras, främst genom att Ryssland minskar och Ukraina ökar. Pågående miljörensningar i Ryssland medför stora utbetalningar under 2006 men därefter kommer Rysslands andel av delposten att minska. Under perioden finns dock fortsatt starka skäl att stödja olika typer av reforminitiativ i landet eftersom den framtida reforminriktningen ännu håller på att definieras och Sverige där kan bidra. Tyngdpunktsförskjutningen mot Ukraina motiveras av den starka demokratiska utvecklingen under senare tid. En viss ökning av demokratifrämjande stöd till olika positiva krafter i Vitryssland planeras. Beredskap finns för ett större engagemang i händelse av en eventuell positiv förändring i landet. Detta skulle kräva additionella resurser.

Förutsättningarna för utvecklingssamarbetet med *Ukraina* har radikalt förändrats i och med utgången av presidentvalet 2004. Under perioden fram till 2008 förutses det svenska stödet komma att fördubblas. Utvecklingssamarbetet kommer att inriktas på att främja reformer som syftar till en anpassning av landet till europeiska värdegrunder och strukturer. Syftet är att bidra till såväl en konsolidering av demokratins institutioner som en minskning på sikt av fattigdomen i dess olika dimensioner. Det finns en strävan att på sikt koncentrera samarbetet. Det behövs emellertid en kombination av mindre, snabbt insatta insatser och av större, breda sektorprogram för att effektivt bidra till en snabb start av reformarbetet. På *demokratiområdet* förutses stöd till utveckling av rättsväsendet och antikorrupsionsåtgärder, jämställdhet, lokala styrelseformer, fria medier och det framväxande civila samhället. Stödet till *ekonomisk omvandling* ska inriktas på omstrukturering inom jordbruk, skogsnäring och småföretagande, reform av skatteadministrationen, samt stöd till WTO-anpassning. Stödet till de *sociala områdena* ökar under de kommande åren genom deltagande i sektorreformer inom hälsa och trygghetssystem. Av ovanstående skäl föreslås en ökning med 10 mnkr för 2006.

I *Ryssland* fortsätter omvandlingsprocessen. Ambitiösa reformprogram i en politiskt centraliserad miljö, med protester från dem som förlorar på omvandlingen, är att vänta under kommande år. Landet har en hög tillväxt men många strukturella problem kvarstår. Fattigdomen är fortfarande utbredd, landet har svåra sociala problem och spridningen av tuberkulos och hiv/aids fortsätter. Det civila samhället är förhållandevis utvecklat vilket försvagar demokratiprocessen. Miljö är ett viktigt men svårarbetat område bland annat på grund av bristande politiska ambitioner på central nivå. Situationen i Tjetjenien fortsätter att vara djupt oroande.

Utvecklingssamarbetet med Ryssland inriktas på att främja reformprocesser som på sikt kan bidra till en minskning av fattigdomen i dess olika dimensioner. Samarbetet kommer att fokuseras på större sammanhållna program. På *demokratiområdet* förutses fortsatt stöd på rätts- och jämställdhetsområdet, insatser för utveckling av lokala styrelseformer,

utveckling av fria medier och det framväxande civila samhället. Stödet till *ekonomisk omvandling*, som kommer att minska, inriktas främst på utveckling av små och medelstora företag och bättre förutsättningar för handel och ekonomiskt internationellt samarbete. Stödet på de *sociala områdena* förutses fortsatt att vara omfattande under de kommande åren till exempel för uppbyggande av en modern socialtjänst, insatser för funktionshindrade samt program för att minska institutionaliseringen av barn. Utökade insatser kan bli aktuella för att motverka människohandel och för insatser mot hiv/aids och tuberkulos.

Det svenska stödet inom *miljö- och energiområdena* till Ryssland och Ukraina kommer att vara betydande även under 2006. Detta är en följd av att de stora investeringarna i Östersjöområdet nu är i byggfasen. För åren 2006-2008 beräknas finnas ett utrymme på c:a 250 miljoner kronor (20 % av anslaget) för nya satsningar inom miljö och energi. Sida planerar nyttja detta utrymme för insatser inom den ryska delen av Östersjöområdet, samt för en ökning i Ukraina under 2007 och 2008. Det *säkerhetsfrämjande samarbetet* med Ryssland och Ukraina fortsätter främst inom icke-spridning av massförstörelsevapen och uppbyggande av asyl- och migrationspolitisk kompetens. Stöd till uppbyggnad av *kapacitet för katastrofberedskap* ingår som ett nytt inslag.

I *Vitryssland* har ännu inga genomgripande ekonomiska reformer påbörjats och situationen vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter är fortsatt allvarlig. En viss volymökning förutses för Vitryssland i syfte att ta tillvara de möjligheter som finns att stödja förändringsinriktade krafter.

Samarbetet med *Rumänien och Bulgarien* är begränsat och anknyter till etablerade kontakter med svenska parter inom till exempel EU-Phare Twinning. För de kommande åren planeras framför allt en satsning på Roma-relaterade insatser i de bägge länderna.

Sidas roll

I närområdet har Sverige och Sida en särskild roll. Samarbetet präglas av att det är fråga om Sveriges grannar. Sidas arbete fokuseras på sektorer där reformutrymmet är stort och där svenska erfarenheter kan ge ett viktigt bidrag och mervärde. Sverige har ett intresse av att länderna i vårt östra närområde utvecklas i en riktning som överensstämmer med svenska och europeiska värderingar. En sådan utveckling främjar samtidigt de fattiga människornas situation i dessa länder. Sidas roll är att i nära samarbete med parter i länderna och med den svenska resursbasen planera verksamheten så att utvecklingsmålet uppnås. I dialogen kommer hiv/aids samt anti-korruption att särskilt uppmärksammas.

3.5 Globala utvecklingsprogram

Anslagsposten Globala utvecklingsprogram (mnkr)			Förslag anslag	Förslag anslag	Förslag anslag
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	1223	1 550	1 690	1 700	1 740
Förändring mnkr		327	140	10	40
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	9,6 %	11,0 %	10,1 %	9,7 %	9,6 %
Utfall/prognos (inkl multi)	1 322	1 550	1 690	1 700	1 740

Förslag och motivering

Sida bedömer att medverkan i globala program blir allt viktigare, liksom samverkan mellan arbete på den globala och de regionala och nationella nivåerna. De gemensamma initiativen för att uppnå millenniemålen blir allt fler och allt mer av policy- och metodutvecklingsarbetet sker gemensamt i syfte att öka utvecklingssamarbetets samlade effektivitet. Anslagsvolymen för 2005, som innebar en ökning med drygt 25 % innehåller stöd av väsentlig omfattning av engångskaraktär till några internationella initiativ och organisationer. Den föreslagna ökningen för 2006 om 140 miljoner kronor ger därför ett betydande utrymme för att delta i viktiga gemensamma initiativ. Förslaget till omfattning 2006 bör också medge att inrymma sådant globalt stöd som kan komma att beslutas avseende de två svenska satsningarna på smittsamma sjukdomar och miljö.

Sidas stöd kan indelas i sex kategorier. Inom respektive kategori redovisas nedan kortfattat de viktigaste prioriteringarna och insatserna

1. Internationell policy- och metoddialog

En huvudfråga är att medverka till internationellt genomslag för fattigdomsbekämpning i linje med politiken för global utveckling och det tänkande kring fattigdomsfrågor som kommer till uttryck i *Perspectives on Poverty*. Särskilt fokus läggs på *pro-poor growth* inom internationella policy- och metodutvecklingsprocesser bland annat inom Världsbanken, UNDP och ILO.

En annan viktig fråga är att driva på utvecklingen inom ramen för den så kallade nya biståndssarkitekturen i syfte att bidra till ett effektivare utvecklingssamarbete under samarbetsländernas ägarskap inom områden som harmonisering, finansiell styrning, resultatuppföljning, korruptionsbekämpning, programstöd och kapacitetsutveckling.

Policyrelaterade insatser görs också inom olika ämnesmässiga områden.

2 Stöd till prioriterade verksamheter genom multilaterala organ och internationella organisationer

Sidas samarbete med multilaterala och internationella organisationer betonar vikten av att skapa synergieffekter mellan de globala, regionala och nationella nivåerna. Samarbetet innefattar stöd till utveckling som avser

globala gemensamma nyttigheter inom olika områden. Den slutrapport från *International Task Force on Global Common Goods* som avlämnas under 2005 förväntas ge en god plattform för nya initiativ. Samarbete sker också på områden där bidrag till en multilateral eller internationell organisation bedöms vara den mest effektiva kanalen för resursöverföring till en viss prioriterad verksamhet.

Inom de olika ämnesområdena kan särskilt följande betonas.

Inom *handelsområdet*, ett område där Sidas stöd ökar i omfattning, läggs tonvikten fr a på insatser som syftar till att stärka samarbetsländernas analyskapacitet och förhandlingsförmåga i internationella fora. Sida ger vidare ett brett stöd som syftar till att *förbättra investeringsklimatet* i fattiga länder genom insatser på delområden som mikrofinans, infrastrukture reformer, företagsstyrning, utländska investeringar, reformering av finansiella system mm. Inom området *arbetsmarknad och sysselsättning* ger Sida stöd till insatser som anknyter till företagens sociala ansvar. Ett nytt initiativ som Sida stöder är *Labour Market Dialogue*, med medverkan av svenskt näringsliv och svensk fackföreningsrörelse. Inom *hälsoområdet* ges stöd till utveckling av en handlingsplan för att motverka den accelererande bristen på hälsopersonal i de fattigaste länderna. Inom området *utbildning* ligger fokus på flickors utbildning och jämställdhet samt harmonisering av utbildningsinitiativ, globalt liksom nationellt. Inom områdena *demokrati och mänskliga rättigheter* ges stöd till Högkommissarien för mänskliga rättigheter som syftar till integrering av mänskliga rättigheter i samarbetsländernas fattigdomsstrategier. Stöd ges också till olika internationella nätverk som verkar för yttrandefrihet och som rapporterar och dokumenterar övergrepp.

3 Policyutveckling i Sverige

Policy- och metodutveckling i Sverige är av vikt både för medverkan i den internationella policydialogen och för effektiviteten i det bilaterala utvecklingssamarbetet. Insatserna avser bland annat utvecklande av kunskapscentra och nätverk, samt analyser och studier.

4 Utveckling av den svenska resursbasen

Aktörer i det svenska samhället är en viktig resurs i utvecklingssamarbetet. Den nya politiken betonar mycket tydligt behoven av att öka svenskars deltagande i utvecklingssamarbetet och att inom området stödja kompetensutveckling av en bred krets svenska aktörer. Sida bedömer att insatser på detta område är strategiskt viktigt för att säkerställa en kvalitativ hög nivå på det svenska utvecklingssamarbetet.

Exempel på initiativ som planeras är en dubblering av nuvarande EU-JPO program och en tydlig ökning av antalet nationella experter i EU:s institutioner och fältdelegationer. Därtill planeras för en breddning och utveckling av nuvarande JPO-program som riktar sig mot FN-systemet och andra prioriterade organisationer. En ökad satsning planeras också på program för att stimulera återväxt av yngre konsulter.

Sidas ger stöd till utbytes- och stipendieprogram inom framförallt universitet och högskolor. En ökning planeras för alla program som sammantaget aktivt bidrar till att intressera svenska ungdomar och svenska institutioner/organisationer för utvecklingsfrågor. Därigenom bidrar programmen också till en utveckling av den svenska resursbasen genom de framtida yrkesval som ett deltagande i programmen erfarenhetsmässigt gett upphov till. Sida avser under 2005 att pröva frågor om ansvar och finansiering avseende utbytes- och stipendieprogrammen.

Sida genomför vidare under 2005 en särskild kartläggning av de svenska aktörernas kompetensutvecklingsbehov, som underlag för nya och utökade initiativ.

5 Internationella utbildningsprogram

De internationella utbildningsprogrammen bidrar genom effektiva insatser för kapacitets- och institutionsutveckling till att skapa förutsättningar för samarbetsländer och andra utvecklingsländer att bekämpa fattigdom. Programmen tillvaratar svenska erfarenheter, modeller och spetskompetens. De har en viktig kontaktskapande roll, både gentemot en bredare krets av aktörer i Sverige, och mellan deltagarna som får möjlighet att skapa nätverk och utbyta erfarenheter med nyckelpersoner inom sitt område i andra utvecklingsländer.

Sida bedömer att det samlade programmet har en stor utvecklingspotential och att fler program kan initieras. En löpande omprövning av inriktningen i syfte att säkerställa att den svara mot såväl svenska prioriteringar som samarbetspartners efterfrågan sker.

6 Övrigt

Under posten övrigt finansieras framförallt centrala och övergripande utvärderingar. I linje med den ökade samverkan inom utvecklingssamarbetet genomförs allt fler större utvärderingar gemensamt med samarbetsländer och andra givare. Ett exempel på detta gemensamma arbete är den utvärdering av generellt budgetstöd som leds av Dfid med aktiv medverkan från flera länder, däribland Sverige. Resultaten av utvärderingen, som publiceras i början av 2006, skapar möjligheter till en plattform för utveckling av en samsyn om former för ökat budgetstöd för fattigdomsbekämpning.

Det nya utvärderingsinstitutet är planerat att starta sin verksamhet under 2005. Utgångspunkten är att det nya institutet ska komplettera den utvärderingsverksamhet som Sida bedriver. En nära samverkan mellan Sida och det nya institutet behöver därför etableras i syfte att minska risken för dubbelarbete. Det kan även bli aktuellt att se över Sidas utvärderingsverksamhet mot bakgrund av formerna och inriktningen för det nya institutet.

3.6 Forskning

Anslagsposten Forskning (mnkr)	Förslag				
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	850	875	1 045	1 090	1 135
Förändring mnkr		25	170	45	45
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	6,7 %	6,2 %	6,3 %	6,2 %	6,3 %
Utfall/prognos	773	875	1 045	1 090	1 135

Förslag och motivering

Anslagspostens relativa andel av det stöd som kanaliseras genom Sida föreslås ligga kvar på ungefär oförändrad nivå över perioden. Förslaget innebär en höjning om 170 miljoner kronor mellan 2005 och 2006.

Det svenska forskningsstödet har bidragit till att öka antalet kvalificerade forskare i fattiga samarbetsländer. Samtidigt saknas ofta strukturer som upprätthåller och främjar en kärna av baskompetens och metodkunskap. En sådan bas är en förutsättning för de tillämpade forskningsbehov som efterfrågas av ministerier och biståndsaktörer. När enbart tillämpade studier finansieras riskerar basen att urholkas och ingen varaktig kapacitet för forskning byggs upp.

Den svenska politiken för global utveckling pekar på flera viktiga uppgifter för forskningssamarbetet genom Sida. En central uppgift är att bidra till att stärka ländernas system och strukturer för forskning, något som i sin tur påverkar ländernas förmåga till inhemsk analys och ägarskap i utvecklingsstrategier och internationella relationer. Särskilda satsningar planeras inom spetsområden för forskning för att undanröja allvarliga hinder för utveckling, såsom hiv/aids och miljöförstöring.

Sida kommer att aktivt stimulera ett ökat engagemang av svensk forskning inom ramen för internationella forskningsprogram kring globala problem och som medel för ett bredare samarbete med utvecklingsländer. För 2006 föreslås en nivåhöjning av stödet till svensk u-landsforskning till 150 miljoner kronor (se avsnitt 2).

Sidas roll

Det svenska forskningssamarbetet har hittills varit ganska ensamt om att stödja den organisatoriska basen för forskning i samarbetsländer. Stödet syftar till att stärka nationella strukturer snarare än bara individer och projekt. Detta förhållande ställer krav på ambassaderna i dialogen med samarbetsländer och på Sida i dialogen med det internationella forskarsamhället och biståndsgivare. Unescos normativa roll är i detta sammanhang viktig och stöds genom ett särskilt forum för studier av system för forskning och högre utbildning.

Genom att bidra till stärkt kompetens i forskningsförvaltning bidrar det svenska stödet samtidigt till att minska korruptionsrisker och till att förbättra förutsättningarna för strategisk forskningsutveckling. Olika former för konkurrensbaserad anslagstilldelning för forskning behöver utvecklas. Förutsättningarna för utveckling av regionala forskningsråd som ersättning för spridda forskningsinitiativ kommer att prövas. De positiva erfarenheterna från forskningssamarbetet kring Victoriasjön – där forskningsråd från Kenya, Tanzania och Uganda samverkar i granskning och fördelning av resurser – kan fungera som förebild. De afrikanska initiativ som tagits inom bland annat NEPAD visar på ett växande intresse för denna typ av samarbetsform. Sida planerar även för en satsning på samverkan mellan samhällsvetenskapliga forskningsnätverk i Asien, Afrika och Latinamerika. Detta för att möjliggöra jämförande studier och för att lyfta fram alternativa perspektiv i den internationella utvecklingsdebatten.

Sida avser också utveckla insatser vid internationella forskningsprogram som stöder FN:s olika fackorgan. Sida kommer fortsatt att vara pådrivande för reformer som förnyar den konsultativa gruppen för internationell jordbruksforskning, CGIAR, och WHO:s program för hälsoforskning. Sida genomför särskilda satsningar för att främja medverkan av högklassig svensk forskning. Det svenska forskningsrådet FORMAS har avsatt medel för att i samarbete med Sida främja svensk forskning för hållbar utveckling. Andra områden där det finns möjligheter till stärkt svensk forskningsmedverkan är satsningarna på social utveckling inom UNRISD, på ekonomisk utveckling inom *World Institute for Development Economics Research (WIDER)* samt på arbetslivsforskning inom ILO.

Svensk biomedicinsk forskning av världsklass har mobiliserats med stöd från Sida för grundläggande forskning för förebyggande av hiv/aids-spridning. Särskilda ansträngningar kommer att göras för att engagera yngre forskare och för att etablera samarbete med afrikanska forskare i arbetet mot vaccin och i analys av förebyggande insatser. Samhällsvetenskapliga aspekter på hiv/aids, inklusive studier av sociala konsekvenser, stöds inom afrikanska forskningsnätverk.

Utvecklingen av svensk forskning kring malaria har lett till värskapet för den internationella samordningen av vaccinutveckling, ett initiativ som samfinansieras av Sida, Vetenskapsrådet och Stiftelsen för strategisk forskning. Nya initiativ för klinisk prövning kan bli avgörande för utvecklingen av ett fungerande vaccin och Sida kommer under året att utreda förutsättningarna för en samlad satsning på detta område. Utvecklingen förutsätter också omfattande investeringar i industriell produktion, ett område där internationella resurser måste mobiliseras.

Särskilda satsningar planeras också för forskning om innovationssystem, det vill säga kopplingen mellan forskning, samhälle och näringsliv. I samarbete med VINNOVA utreds möjligheterna till pilotinsatser i Indien, som kan ge erfarenheter av nytta också för andra utvecklingsländer. Inom miljöområdet utvecklas inom asiatiska nätverk forskning kring energisystem, miljöekonomi

och urban utveckling inriktat på miljöteknik. Även på dessa områden kan svensk forskning ge värdefulla bidrag.

Sidas u-landsforskningsråd har bidragit till att främja intresset för utvecklingsrelaterad forskning vid svenska universitet. En nivåhöjning för detta stöd, som också bidrar till att skapa en kvalificerad resurs för Sidas verksamhet, planeras för 2006. Erfarenheterna från forskningssamarbetet med Sydafrika, Asien och MENA-regionen indikerar att det finns goda förutsättningar att utvidga samarbetsprogrammet Swedish Research Links till att omfatta även övriga utvecklingsländer i Afrika och Latinamerika. Programmet hanteras i samarbete med de svenska forskningsråden och kan riktas mot särskilda problemområden, länder eller regioner. Det är ett av de instrument som kan komma ifråga när det traditionella utvecklingssamarbetet med ett land ersätts av nya samarbetsformer.

3.7 Humanitära insatser och konflikthantering

Anslagsposten Humanitära insatser och konflikthantering (mnkr)	Förslag				
	anslag				
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	1 530	1 530	1 840	1 920	2 020
Förändring mnkr		0	310	80	100
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	12,0 %	10,9 %	11,0 %	11,0 %	11,1 %
Utfall/prognos	1 611	1 530	1 840	1 920	2 020

Förslag och motivering

Anslagspostens relativa andel av det stöd som kanaliseras genom Sida föreslås öka något över perioden. Förslaget innebär en höjning om 310 miljoner kronor mellan 2005 och 2006. Ökningen motiveras både med hänsyn till den humanitära verksamheten och till konflikthanteringsverksamheten. En stor del av anslaget förväntas fortsatt avsättas för behov i Afrika.

Analysen av den humanitära sektorn visar på en rad system- och strukturella brister och att den inte på långt när förmår mobilisera tillräckliga resurser för att täcka världens humanitära behov. FN:s samlade humanitära appeller är regelmässigt underfinansierade. I mindre uppmärksammade kriser tvingas civilbefolkning, flyktingar och internflyktingar leva under djupt ovärdiga förhållanden, långt ifrån de SPHERE-normer det humanitära samfundet fastställt som miniminivåer och utan skydd mot övergrepp och våld.

Samtidigt finns allt tydligare tecken på att klimatförändringarna leder till mer frekventa och oförutsedda naturkatastrofer med allt allvarigare mänskliga konsekvenser.

Förutom att öka de samlade resurserna för att möta behoven måste den humanitära sektorn också investera i beredskap, metodik för behovsanalyser och effektmätning, utvärderingar och andra åtgärder för att höja dess kvalitet.

Konflikthantering och fredsbyggande utgör en prioriterad del av svensk utrikespolitik och av biståndet. Som huvuddrag i den nya politiken för global utveckling och som föremål för "särskild satsning" i budgetpropositionen finns starka förväntningar om att utvecklingsbiståndet *både* i högre grad ska fungera konfliktkänsligt *och* att volymen direkta konflikthanteringsinsatser ska öka.

Sidas roll

Såväl ifråga om den humanitära verksamheten som på konflikthanteringsområdet har Sida en ledande roll bland givare. Sidas ser som sin roll att vara en principfast och flexibel givare som inom ramen för gemensamma internationella institutioner och processer slår vakt om aktörernas integritet och aktivt bidrar till kvalitetshöjning och metodutveckling.

För att med begränsade förvaltningsresurser kunna hantera en ökande finansieringsvolym för områdena humanitärt bistånd och konflikthantering har Sida under de senaste åren konsekvent strävat efter att rationalisera och effektivisera handläggningen. Genom att teckna bredare och längre avtal med samarbetsorganisationerna minskar handläggningen på detaljnivå. Så finansieras till exempel sedan 2004 Unicefs humanitära verksamhet inom ramen för alla de samlade humanitära appellerna under ett enda avtal för stöd på land- och ej projektnivå. Ett liknande avtal kommer att upprättas med OCHA med början 2005. Förutom rationaliseringsvinsten för Sida innebär det samtidigt en ökad förmåga att flexibelt svara på förändringar på fältet för samarbetsorganisationerna, det vill säga ett agerande från Sida i enlighet med principerna för gott humanitärt givarskap.

3.8 U-krediter

Anslagsposten U-krediter (mnkr)	Förslag				
	anslag				
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	600	400	440	480	520
Förändring mnkr		-200	40	40	40
Andel av totalt biståndsanslag	4,7 %	2,8 %	2,6 %	2,8%	2,9 %
Till Sidas disposition					
Utfall/prognos	191	400	440	480	520

Förslag och motivering

Efter lågt anslagsutnyttjande under 2004 har anslagsposten för u-krediter minskats för 2005. En del av de faktorer som under senare år medfört en minskad kreditgivning förväntas kvarstå. Den översyn av kreditfinansierat

bistånd som UD förväntas genomföra kan i sin förlängning leda till förändringar som påverkar förutsättningarna för kreditgivningen. De många osäkerhetsfaktorerna gör det vanskligt att bedöma medelbehovet under de kommande åren och beloppsnivåerna som anges ovan är därför konservativt skattade. Ett rimligt antagande är dock att medelsbehovet gradvis kommer att öka från och med 2006, men i kommande budgetunderlag kan de prognostiserade siffrorna behöva revideras.

En viktig förklaringsvariabel till den ökande efterfrågan som förutspås är det växande antal länder som når den beslutspunkt inom HIPC-initiativet när skuldtjänsten börjar skrivas ner. Den restriktiva hållning som gällt för kreditgivning till HIPC-länder har omöjliggjort större infrastrukturinvesteringar under en rad år. För post HIPC-länder är det åter möjligt att uppta lån till förmånliga villkor och börja möta det uppdämda behov som skapats. Post-HIPC länder kan också erbjudas krediter i kombination med sektorprogramstöd. Insatser i länder som kommit igenom skuldavskrivningsprocessen (exempelvis Uganda, Bolivia, Moçambique, Tanzania, Nicaragua, Ghana och Etiopien) förväntas mot bakgrund av ovan att öka under perioden 2006-2008.

Investeringar i infrastruktur är en viktig förutsättning för ekonomisk tillväxt, för utveckling av privata sektorn och för fattigdomsbekämpning. Idag finns internationell konsensus om att de minskade satsningarna på infrastruktur är ett hot mot millenniemålen. Två millenniemål där investeringar i infrastruktur kan bidra till ökad måluppfyllelse är förbättrad kommunikation samt målsättningen att minska antalet fattiga utan tillgång till rent vatten.

Kreditbistånd för finansiering av investeringar kan spela en viktig roll i pågående reformer av offentliga företag i infrastruktursektorn. Syftet är att ge dessa företag incitament att i ökande grad arbeta enligt normala affärsprinciper. Långsiktigt är strävan att dessa företag skall kunna låna på den lokala kapitalmarknaden och arbeta i olika typer av partnerskap med privata företag. De privata investeringarna i infrastruktur ökade kraftigt under 1990-talets första hälft men har sedan 1997 reducerats väsentligt. Privata aktörer ställer idag betydligt större krav än under 90-talet på offentliga resursinsatser och riskgarantier för att våga satsa privat riskkapital på infrastrukturprojekt i u-länder. Strävan måste därför vara att söka mobilisera alla tillgängliga finansiella resurser: privata – offentliga liksom nationella – internationella för att öka volymen av infrastrukturinvesteringar för fattigdomsbekämpning. Detta kräver flexibla finansieringslösningar som tar hänsyn till behovet av samverkan mellan offentliga och privata aktörer.

DAC-rekommendationen om obundet bistånd till MUL-länder implementeras. Under de senaste åren har efterfrågan på bundna u-krediter minskat och antalet ansökningar som initieras från svenska företag reducerats. I dag kommer efterfrågan fr a från samarbetsländerna själva och kanaliseras via ambassader och utvecklingsbanker/andra biståndsgivare. På grund av industrins internationalisering har det blivit svårare att uppfylla kravet på att 70 procent av leveranserna vid bunden kreditgivning skall vara tulltekniskt svenska. Många andra givarländer har regelverk som medger att mellan 35

och 50 procent av värdet kommer från det kreditlämnande landet, vilket gör dessa bundna krediter mer attraktiva för låntagaren. Sida lämnade därför under förra året ett förslag till regeringen att ändra reglerna för de svenska u-krediterna så att de motsvarar de som tillämpas av andra givare.

Sidas roll

Sidas kreditverksamhet möter behovet av investeringar i infrastruktur i fattiga länder när gåvofinansiering eller marknadsfinansiering inte är tillgänglig eller bedöms lämplig. Ökad samverkan mellan offentliga och privata aktörer gör att Sida aktivt måste arbeta med nya instrument exempelvis för att främja utvecklingen av inhemska kapitalmarknader.

Avbindningen av delar av kreditbiståndet (framför allt till MUL-länder) innebär att Sida får en aktivare roll i identifiering och utformning av kreditfinansierade projekt. Detta bidrar till att Sida i större utsträckning än tidigare kan medverka till att viktiga aspekter beaktas på ett tidigt stadium i projekten, exempelvis avseende HIV/AIDS.

3.9 Enskilda organisationer

Anslagsposten Enskilda organisationer (mnkr)			Förslag anslag	Förslag anslag	Förslag anslag
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	1 100	1 200	1 440	1 510	1 570
Förändring mnkr		100	240	70	60
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	8,7 %	8,5 %	8,6 %	8,7 %	8,7 %
Utfall/prognos	1 000	1 200	1 440	1 510	1 570

Förslag och motivering

Anslagspostens relativa andel av det stöd som kanaliseras genom Sida föreslås växa något över perioden, från 8,5 % 2005 till 8,7 % 2008. Förslaget innebär en höjning om 240 miljoner kronor mellan 2005 och 2006.

Behovet av ökade anslag grundar sig på att de nya kriterier för urval av ramorganisationer som Sida fastställt förväntas leda till att nya organisationer får status som ramorganisation. Ett annat skäl är att ramorganisationernas samlade verksamhet förväntas öka i omfattning till följd av att egeninsatsen från och med 2005 sänks från 20 till 10 procent. Sida förutser en ökning av ramanslagen till vissa organisationer till en nivå som tidigare inte varit möjlig.

Målformuleringen för verksamhetsgrenen bör, menar Sida, ses över så att den möjliggör för svenska enskilda organisationer att bidra med återuppbyggnadsinsatser i transitionsländer. Om en viss breddning av målet kommer till stånd krävs ett ökande anslag för att rymma denna typ av insatser. Vidare skall ett arbete inledas som syftar till att bredda den svenska aktörskretsen i enlighet med den nya politiken. Även detta kommer att få

konsekvenser för medelsbehov.

Sida ser också behov av att kunna fortsätta att tillhandahålla egeninsatsbefriade medel för strategiska hiv/aidsinsatser under 2006. Därefter finner Sida det dock önskvärt att samma finansieringvillkor, 90/10, skall gälla för allt stöd till de enskilda organisationerna.

Sidas roll

Svenska enskilda organisationer bidrar till att stärka det civila samhället i samarbetsländerna. Sidas roll är att i dialog med organisationerna stödja deras arbete med att kvalitetssäkra verksamheten på såväl policy- som metodnivå. Detta sker i samband med beredningar, uppföljningar och resultatanalyser samt inom ramen för den idé- och utbildningsverksamhet som äger rum vid Sida Civil Society Centre. Genom att tillhandahålla instrument som systemrevisioner medverkar Sida också till förbättrade metoder för styrning och kontroll. Dessutom genomför Sida utvärderingar av organisationernas verksamhet i fält.

Med en breddad aktörskrets ökar behoven av kompetenshöjande utbildning. Nya aktörer förutses efterfråga den kunskap som utvecklats hos de organisationer med vilka Sida bedrivit ett långvarigt och nära samarbete.

Sidas stöd till de enskilda organisationerna styrs av avtal, allmänna villkor och anvisningar. Nya anvisningar för stöd till enskilda organisationers utvecklingssamarbete kommer att träda i kraft under 2006. Dessa kommer att utgå från den svenska politiken för global utveckling och medföra krav på organisationerna att se över sin verksamhet och rapportera utifrån det mål om fattigdomsbekämpning som definieras i politiken.

I syfte att effektivisera arbetet kommer en successiv övergång till fleråriga avtal med nuvarande ramorganisationer att slutföras under 2006.

Sida avser också pröva förutsättningarna för ökad internationell samverkan. Genom stöd till och samarbete med internationella nätverk med fokus på det civila samhället vill Sida bidra till erfarenhetsutbyte på det internationella planet samt till att återföra aktuella frågor och debatt av policykaraktär till den svenska arenan.

3.10 Information

Anslagsposten Information (mnkr)	Förslag				
	2004	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	60	62	70	75	80
Förändring mnkr		2	8	5	5
Andel av totalt biståndsanslag till Sidas disposition	0,5 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %
Utfall/prognos	61	62	70	75	80

Anslagspostens relativa andel av det stöd som kanaliseras genom Sida föreslås ligga kvar på en oförändrad nivå om 0,4 % över perioden.

Sidas informationsverksamhet ska bidra till att öka intresset för, kunskapen, debatten och opinionsbildningen om Sveriges utvecklingssamarbete inom ramen för Sveriges politik för Global utveckling.

Sida betraktas som en den naturliga primärkällan för information kring utvecklingssamarbete. Detta ställer stora krav på bredd och djup i Sidas informationsverksamhet. Genom fleråriga satsningar på temat fattigdomens olika dimensioner bidrar Sida till att sätta agendan i den svenska utvecklingsdebatten. Det särskilda informationssatsningen 2005-2006 kommer att fokusera på jämställdhet.

Verksamheten spänner i huvudsak över följande huvudområden:

- årliga tematiska satsningar
- Utvecklingskonferensen och publika aktiviteter
- ungdomsverksamheten, samt
- informationsförsörjning (via webb och publikationsförvaltning).

Ungdomsverksamheten syftar dels till att stödja gymnasieskolan (Den Globala Skolan), dels till att direkt informera och skapa mötesplatser för ungdomar (Zenit). Syftet är att ge alla ungdomar i Sverige – oavsett var de bor – möjligheter till en fördjupad insikt i utvecklingsfrågorna. Sida avser att utöka verksamheten för Den Globala Skolan, som numer drivs tillsammans med Myndigheten för Skolutveckling, så att den effektivt täcker in hela det svenska skolväsendet – från förskola till gymnasium.

Inom ramen för den nya politiken för global utveckling ska Sida involvera fler svenska aktörer. Detta uppdrag ska genomföras samtidigt som biståndet avbinds, något som ställer ökade krav på kommunikation. Sida avser utveckla ett särskilt program för kommunikation med "utvecklingsbranschen".

Sida vill fortsätta utveckla och implementera verktyget "planerad kommunikation", vilket är en förutsättning för involvering av fattiga människor i beslutsprocesser, för transparens och för effektivisering av utvecklingssamarbetet.

4. FREDSTRÄMJANDE INSATSER

Sida har för 2005 tilldelats fem miljoner kronor för rekrytering, utbildning och utrustning av personal som regeringen beslutar ställa till förfogande för internationell fredsfrämjande verksamhet. Sida administrerar det svenska deltagandet i aktuella missioner. Verksamheten styrs av årliga övergripande riktlinjer utfärdade av Utrikesdepartementet.

Sida beräknar ett oförändrat belopp för budgetunderlagsperioden.

5. SAMARBETE INOM ÖSTERSJÖREGIONEN

Anslagsposten Samarbete inom Östersjöregionen (mnkr)		Förslag Anslag	Förslag Anslag	Förslag Anslag
	2005	2006	2007	2008
Anslag enl. regleringsbrev/förslag	16	22	22	22

Sida skall senast den 1 juli 2005 inleda en verksamhet med uppgift att utveckla Sveriges relationer med Östersjöregionen för att stärka regionens utveckling. Verksamheten, som finansieras under utgiftsområde 5 Internationell Samverkan, skall bedrivas vid en ny organisatorisk enhet förlagd till Visby. Sidas förberedelser pågår och Sida har i en särskild skrivelse till Utrikesdepartementet lämnat förslag om inriktningen av enhetens verksamhet.

6. SIDAS FÖRVALTNING

6.1 Förslag och motivering

Anslagen för utvecklingssamarbete ökar kraftigt. Enprocentmålet ska uppnås 2006. Det är väsentligt att Sidas kapacitet i fält och i Stockholm samtidigt förstärks så att biståndet genom Sida kan fortsatt hålla god kvalitet och Sida vara en ledande givare. Sidas förvaltningsresurser måste därför utvecklas i en takt som står i proportion till ökningarna av biståndsanslaget genom Sida.

För 2005 ökar anslaget för utvecklingssamarbete genom Sida med drygt 1,3 mdkr till totalt 14 mdkr⁷. Samma år tillförs Sida förvaltningsresurser som i reala termer uppgår till 20 mnkr och som i sin helhet avser fältorganisationen. Därutöver tillkommer en anslagsökning för den nya enheten i Visby och för pris- och löneomräkning. I budgetunderlaget för 2005 äskade Sida en real ökning om ytterligare 40 mnkr.

Sidas förslag i budgetunderlaget för 2006 utgår från att enprocentmålet uppnås detta år och att Sida tilldelas samma andel av biståndsramen som under 2005. Detta medför en höjning av anslaget för utvecklingssamarbete genom Sida med 2,7 mdkr till totalt 16,7 mdkr.

⁷ Denna nivå överensstämmer med Sidas förslag i budgetunderlaget för 2005

Sida ser med allvar på utvecklingen av relationen mellan anslagen för utvecklingssamarbete och Sidas förvaltningsresurser. Redan med dagens biståndsvolym och de senaste årens rationaliseringskrav har Sida en mycket ansträngd resurssituation. Anställningsstopp har införts och en rad besparingsåtgärder har vidtagits. För att säkerställa den beredningskapacitet som krävs för att snabbt och effektivt omsätta det ökade anslaget i insatser som följer den nya politikens mål och intentioner måste, menar Sida, förvaltningsresurser tillföras som på ett rimligt sätt svarar mot ökningen av biståndsanslaget. Sida har erfarit att regeringen avser uppdra åt Statskontoret att bl a utforma kriterier för dimensionering av Sida. För Sidas verksamhet är det nödvändigt att tidplanen för detta regeringsuppdrag anpassas så att resultatet i denna del föreligger i god tid inför regeringens ställningstagande till Sidas förvaltningskapacitet i budgetpropositionen för 2006.

Sida föreslår för 2006 en förstärkning för Sidas förvaltningskapacitet med totalt 125 mnkr kr varav 75 avser fältorganisationen (fördelat med 50 mnkr på sakramen och 25 mnkr förvaltningsanslaget) och 50 mnkr avser Sida Stockholm,

Skälen utvecklas närmare i det följande.

Sida presenterar i inledningsavsnittet konturerna till en handlingsväg som skulle göra det möjligt att med bibehållen kvalitet hantera de kraftigt ökade anslag som Sida föreslås hantera under kommande år. Följs huvuddragen i denna bedömer Sida att en rimlig nivå för Sidas samlade förvaltningresurser för 2006 motsvarar 5,8 % av biståndsanslaget genom Sida. Detta innebär en minskning från 6,0 % som utgör dagens nivå, och från 6,4 % 2004. I reala termer innebär detta en produktivitetshöjning i storleksordningen 100 mnkr på två år. Därefter bör det vara möjligt att förvaltningsresurserna gradvis minskas till en nivå om 5,6 % mot slutet av budgetunderlagsperioden. Sida vill betona att detta bl a förutsätter en ökad koncentration på länder och sektorer, tänkande i större volymer, ökat nyttjande av programstödsformer och intensifierat inre arbete med frågor som har att göra med effektivitet och produktivitet. Sida har i inledningsavsnittet lämnat förslag till genomförande inom områden som faller på regeringen och UD. Sida kommer att agera proaktivt på områden där myndigheten har möjlighet och ansvar att självständigt agera. Om Sida inte ges förutsättningar och möjligheter att genomföra denna handlingsväg bedömer Sida att Sidas förvaltningsresurser bör uppgå till den nivå som Sida föreslog i budgetunderlaget för 2005, d.v.s. 6,2 % .

Enligt Sidas bedömning är det väsentligt att fortsatt prioritera en satsning på fältorganisationens kapacitet. . En stark fältorientering av Sidas verksamhet är en förutsättning för dagens bilaterala utvecklingssamarbete som bedrivs i mycket nära samverkan med samarbetslandet och med andra givare. Allt tydligare framstår betydelsen av en beslutsförl och väldimensionerad fältorganisation som avgörande för effektiviteten i utvecklingssamarbetet. Parisdeklarationen om biståndseffektivitet betonar särskilt vikten av detta. Fältorganisationen behöver förstärkas med resurser för analys och dialog,

beredning av program och projekt samt uppföljning och kontroll. Analys och dialog om fattighedsstrategier, förutsättningar för budgetstöd samt rättighetsfrågor är prioriterade områden i ett antal länder. I andra länder står hiv/aids eller konfliktfrågorna i centrum för dialogen. Sida har under de senaste åren utökat antalet nationella programhandläggare. En fortsatt utökning av kapaciteten i fält för beredning av program och projekt ska främst ske genom en utökning av antalet nationella programhandläggare.

Riksrevisionen ansåg i sin rapport "Bistånd via ambassader" (RiR 2004:10) att den administrativa kapaciteten i fält för att säkra kvalitet i styrningen framstod som alltför tunn och rekommenderade att Sida skulle förstärka controllerfunktionen i fält. Sida instämmer i denna rekommendation och finner det angeläget att förstärka controllerfunktionen och administrativa funktioner vid ett antal utlandsmyndigheter. Sida har för närvarande 47 ambassader (inkl sektionskontor). På knappt 20 stycken av dessa består närvaron av 1-2 utsända. I syfte att stärka kontinuiteten och minska sårbarheten är det angeläget att förstärka närvaron på ca hälften av dessa ambassader. Geografiskt är förstärkningar bl a i Västra Afrika, Kaukasus och Centralasien prioriterade. Resurser för en fortsatt utveckling till bättre och stabilare IT- kommunikation med fältet är vidare väsentligt att avsätta.

Sammantaget ser Sida att fältets resurser 2006 bör ökas med 50 mnkr avseende sakramen och 25 mnkr avseende förvaltningsanslaget. För 2007 och 2008 föreslås årliga höjningar av sakramen med 10 miljoner kronor.

Den kraftiga ökningen av biståndsanslaget och genomförandet av den nya politikens intentioner kräver såväl utökad kapacitet som ny kompetens på Sidas huvudkontor. Ett stärkt fattighedsfokus, utveckling av Sidas samarbete med svenska aktörer och utvecklad samverkan med multilaterala organisationer inkl EU kräver såväl nya arbetssätt som utökad kapacitet. Genomförandet av de två nya svenska biståndssatsningarna avseende smittsamma sjukdomar och miljö samt kapacitet för konflikthantering är prioriterade områden. Vidare behövs förstärkt kapacitet för arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, handel, demokrati och mänskliga rättigheter och privatsektorutveckling, inte minst på landsbygden. En utökning av fältnärvaron medför vidare behov av förstärkta resurser för styrning och uppföljning. Ökad andel budgetstöd innebär vidare att Sida måste ha kapacitet och kompetens för att följa och bedöma samarbetsländernas system för offentlig finansiell styrning.

Sammantaget anser Sida att huvudkontoret behöver förstärkas med resurser som motsvarar en höjning av förvaltningsanslaget 2006 med 50 mnkr. För åren 2007-2008 räknar Sida med en ökning med 15 mnkr per år vardera

Totalt innebär förslaget att Sidas förvaltningsresurser 2006 ökar med 125 mnkr.

I nedan tabell visas den relation mellan förvaltning och biståndsanslag som Sidas förslag skulle innebära.

Relation mellan biståndsanslag och förvaltningsresurser

	utfall 2003	utfall 2004	anslag 2005	förslag 2006	förslag 2007	förslag 2008
Förvaltn.anslag (exkl. Gotland)	510	541	574*	650*	665*	680*
Sakram	200	230	250	300	310	320
Summa förvaltning	710	771	824	950	975	1 000
Biståndsanslag 8:1 (ex sakram)	10 653	12 121	13 794	16 410	17 150	17 835
Förvaltning i % av biståndsanslag	6,7%	6,4%	6,0%	5,8 %	5,7%	5,6%

* Sida har 2005 erhållit ytterligare 15 mnkr i förvaltningsanslag av verksamheten på Gotland. Samma nivå beräknas i nuläget behövas 2006-2008. Det bör noteras att dessa medel inte ingår i tabellen ovan eftersom sakmedel för verksamheten på Gotland inte ingår i biståndsanslaget. De ingår däremot i de 665 mnkr som är Sidas samlade äskande v g förvaltningsanslaget 2006 (se totalsammanställningen över Sidas äskanden, kapitel 2)

Sida svarade i april 2002 på ett regeringsuppdrag om en särskild prövning av Sidas kapacitet. Sida identifierade i sin sammanfattande bedömning de fem faktorer som har störst betydelse för Sidas behov av förvaltningsresurser:

1. *Biståndsvolymen.* För att med bibehållen kvalitet och i enlighet med gällande regeringsuppdrag hantera ökade volymer måste förvaltningsresurserna öka i ungefär motsvarande utsträckning som biståndsvolymen.
2. *Antalet länder.* En ökning av antalet länder med vilka Sida skall bedriva ett långsiktigt, processinriktat utvecklingssamarbete medför att Sidas behov av förvaltningsresurser samtidigt ökar. Detta oavsett total biståndsvolym. En förhöjd ambitionsnivå i länder där Sida f n inte har fältrepresentation eller svensk landsstrategi inte finns är mycket resurskrävande för Sida.
3. *Komplexiteten i landsamarbetet.* Om regeringens landstrategier reser stora krav på närvaro, intensitet och bredd i landsamarbetet ökar Sidas behov av förvaltningsresurser oavsett total biståndsvolym.
4. *Kompetensutveckling och rollförändring inom Sida.* Ett exempel på detta är att en ökad andel budgetstöd och sektorprogramstöd kräver förändrad kompetens såväl vad gäller bedömningsgrunder som förmåga att föra dialog.
5. *En rationell anslagsstruktur som ger Sida möjligheter att utforma organisationen optimalt.* Uppdelningen på sakanslagsfinansiering och förvaltningsanslag, samt diskussioner om frysning av sparande på förvaltningsanslag riskerar att leda till organisatoriska suboptimeringar.

I huvudsak är denna sammanfattning av utredningen om Sidas kapacitet fortsatt aktuell.

Utvecklingen sedan 2002 har bland annat inneburit:

En ökning av biståndsvolymen mellan 2002 och 2005 om c:a 3,7 mnkr (37 %). Denna siffra kan relateras till att Sidas samlade förvaltningsresurser under samma period ökade med 170 mnkr. En proportionerlig ökning av förvaltningsresurserna skulle ha inneburit att dessa skulle ökat med 247 mnkr. Det effektiviseringskrav som dessa siffror avspeglar uppgår till 11,5 %.

En ökning av antalet samarbetsländer. I kapacitetsutredningen redovisade Sida den kraftiga ökningen av antalet samarbetsländer där Sida har i uppdrag att driva processororienterat och relativt omfattande utvecklingssamarbete. Utvecklingen sedan dess framgår av följande tabell:

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Antal länder över 15 mnkr	60	59	62	59	62	68
Antal landstrategier	27	32	41	44	48	54
Antal fältkontor ⁸	29	31	42	43	46	47

Som framgår av tabellen har utvecklingen sedan 2002 inneburit ytterligare öknings i landkretsen. Sida lämnar i inledningen tankar kring hur en minskning kan ske.

Ett förändrat uppdrag till följd av den nya politiken för global utveckling. Med den nya politiken kommer antalet svenska aktörer att öka betydligt, något som medför ökande krav på Sida att utbilda och introducera nya aktörer till utvecklingsfrågorna. Sida kommer också att aktivt arbeta för att stimulera och engagera nya aktörer på områden som regeringen anger.

Arbetet med den nya politikens huvudmål, det nya målet för utvecklingssamarbetet, de åtta huvuddragen och de två perspektiven föranleder omfattande insatser för utbildning, genomförande och kvalitetskontroll. Den ytterligare skärpning av utvecklingssamarbetets fattigdomsfokus som för närvarande genomförs påverkar och ställer nya krav på såväl huvudkontor som fält.

Den nya politiken signalerar också andra ambitionsnivåhöjningar. Sverige och Sida skall mer aktivt driva harmoniseringsarbetet både i fält, tillsammans med andra bilaterala givare, i DAC och inom de multilaterala organisationerna. Vidare skall arbetet alltmer baseras på ländernas egna fattigdomsanalyser och fattigdomsstrategier. Sidas uppgift blir alltmer att stödja utarbetandet av, och att bedöma, mottagarlandets analyser och strategier. Sida måste ha den kapacitet och den kompetens i fält som krävs för denna typ av kvalificerad analys och dialog. Det nya arbetssättet ställer också krav på fortgående kompetensutveckling inom Sida.

I enlighet med den nya utvecklingspolitiken ökar nu budgetstödet som en prioriterad form för stöd till landets genomförande av sin fattigdomsstrategi. Detta är en delvis ny biståndsform, som bland annat kräver insatser för

⁸ Ambassader och sektionskontor med minst en Sida-medarbetare.

utveckling av hur millenniemålen kan omformas till nationella mål som kan mäta framgång i genomförandet av fattigdomsstrategierna. Ökad kapacitet kommer att krävas för att bedöma politiska, ekonomiska och förvaltningsmässiga förutsättningar för budgetstödet. Dessutom krävs ökad kapacitet i form av kunskap och förmåga att bedöma och hantera krav på finansiell styrning, ett område där Sida vill hålla en hög profil. På medellång sikt möjliggör en övergång till ökat budgetstöd att Sidas resursanspråk kan begränsas. Detta är en utgångspunkt för Sidas handlingsväg, som anges i inledningen.

Sammantaget kan alltså konstateras att utvecklingen de senaste åren påtagligt ökat Sidas kapacitetsbehov – volymen har ökat kraftigt, antalet länder där Sida har uppdrag att bedriva ett långsiktigt, processinriktat och komplext samarbete har ökat väsentligt och utvecklingssamarbetets bredd har ökat till följd av den nya politiken för global utveckling. Samtidigt har Sidas förvaltningsresurser reellt skurits ned med drygt en tiondedel.

Fördelning/Specificering av Sidas förvaltningsanslag 2006

Fr.o.m. 2004 erhåller Sida endast ett förvaltningsanslag, dvs. både för ODA respektive Icke ODA verksamhet. Budget- och rapporteringsmässigt särskiljer Sida dem åt eftersom Icke ODA inte avräknas biståndsramen. I verksamheten för Icke ODA ingår den nya Gotlandsenheten (fr.o.m. 2005) och förvaltningsresurser för att hantera Icke ODA länder.

I Sidas förslag till förvaltningsanslag 2006- 2008 ingår således både ODA respektive Icke ODA verksamhet. Totalt äskar Sida 700 mnkr 2006. Sidas förslag är att dessa fördelas enligt nedan.

Förvaltningsresurser ODA: 654 mnkr
Förvaltningsresurser Icke ODA: 46 mnkr
– varav Gotland: 15 mnkr

6.2 Extraordinära händelser

Nytt hyresavtal

Sida har ingått ett nytt hyresavtal med Akademiska Hus i Stockholm AB. Avtalet har slutits med början den 1 augusti 2006.⁹ Den främsta anledningen till att Sida flyttar är av kostnadsskäl. Nuvarande fastighetsägare har indikerat en hyreshöjning på drygt 70 %.

Hyreskostnaden för de nya lokalerna blir lägre än nuvarande hyra. Pay-off tiden för de ökade flytt- och investeringskostnaderna är knappt 3 år. Sida kommer således att få en lägre årskostnad för hyra etc. from 2009. Däremot kommer Sida att få högre kostnader 2005 och 2006.

Sida har i en separat Regeringsskrivelse per 2005-02-01 begärt att få ersättning 2005 för delar av de direkta kostnaderna som uppkommer detta

⁹ Regeringen gav sitt godkännande 2004-12-16 att ingå hyresavtal för 10 år. Beslut III:13.

budgetår. Dessa avser konsultkostnader om 4 000 mnkr och ökade hyreskostnader på Sveavägen om 3 000 mnkr, totalt 7 000 mnkr.

Kostnaderna för 2006, äskas i enlighet med Regeringsskrivelsen i detta budgetunderlag och uppgår till ca 24 800 mnkr enligt följande fördelning:

Ökade hyror	13 800 mnkr
Iordningställande av Sveavägen	2 000 mnkr
Externa flyttkostnader	9 000 mnkr
Totalt	24 800 mnkr

Eftersom flyttkostnaderna är en extraordinär händelse har Sida valt att inte inkludera detta belopp i äskandet på 700 mnkr för förvaltningen 2006. För 2006 äskar Sida således ytterligare 24,8 mnkr vilka är direkt relaterade till flytten.

6.3 Sidas anslagssparande 2005

En myndighet skall enligt 3 § Förordning (2999:605) om årsredovisning och budgetunderlag redovisa sitt anslagssparande överstigande 3 %, dvs. 9 mnkr i Sidas fall. Sida har för avsikt att använda sitt sparande för att finansiera extra förvaltningsresurser som krävs p.g.a. Tsunami (c:a 2-3 miljoner kronor) samt den del (c:a 6,2 miljoner kronor) av Sidas flyttkostnader 2005 som Sida inte begärt ersättning för.

7. ÖVRIGT

7.1 Anslag totalt (2005 års prisnivå)

I föreliggande budgetunderlag anges belopp – där inte annat anges – i löpande priser. I enlighet med ESVs föreskrifter till 9 kap 3 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag lämnar Sida här förslagen till anslag i fasta priser (2005 års prisnivå). De omräkningsfaktorer som har använts vid beräkningarna är:

- 1,009353 för 2006
- 1,026406 för 2007
- 1,046933 för 2008

Förslag till anslag som Sida disponerar i fasta priser (2005)

Anslag	Benämning	2004	2005	2006	2007	2008
		Utfall	Anslag	Förslag anslag	Förslag anslag	Förslag anslag
i miljoner SEK						
8:1.9	Afrika	3 169	4 055	5 078	5 300	5 416
8:1.6	Asien, Mellanöstern och Nordafrika	1 750	1 935	2 299	2 363	2 407
8:1.7	Latinamerika	1 029	1 095	1 288	1 320	1 347
8:1.26	Östeuropa och Centralasien	1 445	1 342	1 427	1 422	1 414
varav 8:1.26.1	ODA-länder	871	940	1 020	1 023	1 022
varav 8:1.26.2	Icke ODA-länder	195	402	406	399	392
varav 9:1.1	Samarbete med Central och Östeuropa	379				
8:1.3	Globala utvecklingsprogram	1 322	1 550	1 674	1 656	1 662
8:1.32	Forskning	773	875	1 035	1 062	1 084
8:1.1	Humanitära insatser	1 611	1 530	1 823	1 871	1 929
8:1.33	U-krediter	191	400	436	468	497
8:1.5	Enskilda organisationer	1 000	1 200	1 427	1 471	1 500
8:1.2	Information	61	62	69	73	76
8:1	Bistandsverksamhet	12 351	14 044	16 555	17 006	17 332
5:2	Fredsfrämjande	3	5	5	5	5
5:11	Samarbete inom Östersjöregionen		16	22	21	21
39:6.6	Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	43				
8:2	Biståndsförvaltning	541	589	659	663	664
	SUMMA	12 938	14 654	17 241	17 695	18 021

7.2 Låneram för anläggningstillgångar

Sidas utvecklingsarbete med att digitalisera ärende- och dokumenthantering på myndigheten har lånefinansierats och i stort sett avslutats 2004. Sida har hittills lånat upp 31,4 mnkr för projektet. Sida kommer under 2005 att köpa in och utveckla ett system för tidsredovisning som skall tas i bruk 1 januari 2006. Sida disponerar för 2005 15,9 mnkr avseende Samarbete inom Östersjöregionen. För uppbyggnaden av denna verksamhet på Gotland räknar Sida med en investeringsbudget på 4 mnkr för 2005. Under hösten 2006 kommer Sida att flytta till lokaler på Valhallavägen 191. Flytten kommer att medföra investeringar på preliminärt 22 mnkr. Sida föreslår på grund av flytten en ökning av låneramen till 120 mnkr för 2006, och en ram om 110 mnkr 2007 samt 110 mnkr 2008.

Tabell 10: Investeringar och lån i Riksgäldskontoret

i tusental SEK	Beräkning 2005	Beräkning 2006	Beräkning 2007	Beräkning 2008
Ingående balans, lån i Riksgäldskontoret	94 178	85 528	100 948	95 452
Beräknad nyupplåning	28 425	55 000	30 000	25 000
varav för investering i immateriella anläggningstillgångar	2 500	0	0	0
Beräknad amortering	37 075	39 580	35 496	35 384
Utgående balans, lån i Riksgäldskontoret	85 528	100 948	95 452	85 068
Beslutat/föreslagen låneram	104 000	120 000	110 000	110 000
Beräknad ränteutgift (inklusive avgift)	3 544	4 202	4 347	4 036
Ränteantagande för nyupplåning (%)	3,5 %	4,0 %	4,0 %	4 %
Finansiering av amorteringar, räntor och avgifter, anslag 8.1	40 619	43 782	39 843	39 420

7.3 Kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret

Sida föreslår en oförändrad kredit på räntekontot, 20 mnkr.

7.4 Anslagssparande och anslagskredit

Sidas prognos för förvaltningsanslaget 2006 innehåller inte något anslagssparande från 2005. Sida förutsätter dock att möjligheten att spara minst 3 % till 2006 kvarstår.

Sida hade 2004 en anslagskredit för biståndsverksamheten (anslag 8.1) om 381,1 mnkr, vilket motsvarade 3 % av anslaget. 2005 har Sida inte beviljats någon anslagskredit. Om möjligheten för Sida att själv omdisponera medel inte återinförs har Sida ett behov av en anslagskredit, som bör uppgå till 5 % av tilldelat belopp 2006.

Sida hade en anslagskredit också för förvaltningsanslaget (anslag 8.2) om 16,7 mnkr för budgetåret 2004, men har inte beviljats någon kredit för 2005. Sida bedömer att en kredit är nödvändig för 2006 som buffert, inte minst med tanke på flytten.

7.5 Bemyndigande – ekonomiska förpliktelser

Regeringen lämnar varje år ett bemyndigande till Sida att ikläda staten ekonomiska förpliktelser inom en ram för biståndsverksamheten. Utgifter som

avtalas för kommande år med stöd av bemyndigandet kommer att finansieras med anslag som regeringen tilldelar Sida för respektive år.

Det är viktigt att Sida får möjlighet att hantera de framtida ökade anslagen på ett effektivt sätt så att Sida bl a kan sträva mot längre avtalsperioder. För att möjliggöra detta behöver ökade anslag mötas av generösa bemyndiganderamar. Sida föreslår för 2006 en bemyndiganderam på 27,5 miljarder kronor.

Tabell 11-22: Bemyndiganden biståndsverksamhet, totalt och per anslagspost

8:1 Biståndsverksamhet (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	12 721 189	13 543 714	20 688 300		
Nya åtaganden	7 219 585	15 241 380	15 223 200		
Infriade åtaganden	-6 397 060	-8 096 794	-9 786 500	-10 995 000	-16 505 000
Utestående åtaganden vid årets slut	13 543 714	20 688 300	26 125 000		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	20 472 000	22 987 000	27 500 000		

Följande tabeller visar bemyndiganderamen nedbruten per anslagspost i tkr i enlighet med ESVs föreskrifter till 9 Kap 5 § Förordning (2000:695) om årsredovisning och budgetunderlag.

8:1.9 Afrika (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	4 837 111	4 654 859	7 462 800		
Nya åtaganden	1 551 146	5 524 718	4 956 200		
Infriade åtaganden	-1 733 398	-2 716 777	-3 517 500	-4 000 000	-5 370 000
Utestående åtaganden vid årets slut	4 654 859	7 462 800	8 901 500		
(UB 2004, inkl ekonomiska ref 250.000 tkr)					
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	6 400 000	8 292 000	9 370 000		
(Ram 2004, inkl ekonomiska ref 400.000 tkr)					

8:1.6 Asien Mellanöstern och Nordafrika (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	2 076 731	2 535 530	3 690 000		
Nya åtaganden	1 199 133	2 439 758	1 900 000		
Infriade åtaganden	-740 334	-1 285 288	-1 600 000	-1 700 000	-2 500 000
Utestående åtaganden vid årets slut	2 535 530	3 690 000	3 990 000		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	4 200 000	4 100 000	4 200 000		
(Ram 2004, inkl ekonomiska ref 200.000 tkr)					

8:1.7 Latinamerika (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	948 397	1 169 370	1 890 000		
Nya åtaganden	730 238	1 335 820	850 000		
Infriade åtaganden	-509 265	-615 190	-745 000	-830 000	-1 270 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 169 370	1 890 000	1 995 000		

8:1.26.1 ODA-länder (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	803 058	959 683	1 291 500		
Nya åtaganden	577 424	1 009 246	1 348 500		
Infriade åtaganden	-420 799	-677 429	-740 000	-790 000	-1 210 000
Utestående åtaganden vid årets slut	959 683	1 291 500	1 900 000		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	1 255 000	1 435 000	2 000 000		

8:1.26.2 Icke ODA-länder (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	0	547 029	675 000		
Nya åtaganden	381 551	476 228	397 500		
Infriade åtaganden	165 478	-348 257	-360 000	-360 000	-390 000
Utestående åtaganden vid årets slut	547 029	675 000	712 500		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	625 000	750 000	750 000		
8:1.3 Globala utvecklingsprogram (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	970 064	903 056	1 665 000		
Nya åtaganden	504 015	1 370 295	935 000		
Infriade åtaganden	-571 023	-608 351	-700 000	-850 000	-1 150 000
Utestående åtaganden vid årets slut	903 056	1 665 000	1 900 000		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	1 557 000	1 850 000	2 000 000		
8:1.32 Forskning (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	893 867	1 045 452	1 170 000		
Nya åtaganden	622 231	749 776	1 270 000		
Infriade åtaganden	-470 646	-625 228	-730 000	-820 000	-980 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 045 452	1 170 000	1 710 000		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	1 275 000	1 300 000	1 800 000		
8:1.1 Humanitära insatser och konflikthantering (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	435 001	211 530	360 000		
Nya åtaganden	163 889	318 515	332 500		
Infriade åtaganden	-387 360	-170 045	-170 000	-260 000	-290 000
Utestående åtaganden vid årets slut	211 530	360 000	522 500		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	400 000	400 000	550 000		
8:1.33 U-krediter (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	196 526	17 515	180 000		
Nya åtaganden	15 509	178 994	1 500		
Infriade åtaganden	-194 520	-16 509	-20 000	-70 000	-100 000
Utestående åtaganden vid årets slut	17 515	180 000	161 500		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	200 000	200 000	170 000		
8:1.5 Enskilda organisationer (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	1 559 804	1 496 485	2 250 000		
Nya åtaganden	1 471 244	1 784 230	3 225 000		
Infriade åtaganden	-1 534 563	-1 030 715	-1 200 000	-1 285 000	-3 215 000
Utestående åtaganden vid årets slut	1 496 485	2 250 000	4 275 000		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	2 500 000	2 500 000	4 500 000		
8:1.2 Information (tkr)	2004 utfall	2005 prognos	2006 beräknad	2007 beräknad	2008-- beräknad
Ingående åtaganden	630	3 205	54 000		
Nya åtaganden	3 205	53 800	7 000		
Infriade åtaganden	-630	-3 005	-4 000	-30 000	-30 000
Utestående åtaganden vid årets slut	3 205	54 000	57 000		
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	60 000	60 000	60 000		

7.6 Bemyndigande – garantier

Sida föreslår oförändrade ramar för garantierna, nämligen:

		<u>Utnyttjat 2004</u>
Kapitalmarknads- och importgarantier	30 mnkr	2 mnkr
Fristående garantier	1 000 mnkr	230 mnkr
Övriga garantier	10 970 mnkr	2 334 mnkr
Summa	12 000 mnkr	2 566 mnkr

7.7 Utgiftsbegränsningar

Sida har i regleringsbrevet för verksamhetsåret 2005 ålagts begränsningar för utgifter som belastar anslag enligt följande:

7 8:1 Biståndsverksamhet högst 14 044 mnkr.

7 9:1.1 och 7 8:1.26.2 Samarbete med Central- och Östeuropa genom Sida och samt Östeuropa och Centralasien, Icke ODA-länder på högst 552 mnkr.

Detta innebär att Sida vid utgången av 2005 kommer att föra med sig ett sparande, som hänför sig från 2003 och 2004, uppgående till 1 801,3 mnkr.

Bilaga 1 Förkortningar

AU	African Union
CG	Consultative Group
CGIAR	Consultative Group on International Agricultural Research
Dfid	UK Department for International Development
EAC	East African Community
ECOWAS	Economic Community of West African States
ESV	Ekonomistyrningsverket
HIPC	Heavily Indebted Poor Countries Initiative
IDB	Inter-American Development Bank
IGAD	Intergovernmental Authority on Development
ILO	International Labour Organisation
JPO	Junior Programme Officer
LDC	Least Developed Countries (på svenska: MUL-länder)
Mena	Middle East and North Africa
MR	mänskliga rättigheter
MUL-länder	Minst utvecklade länder
NEPAD	New Partnership for Africa's Development
OCHA	UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
ODA	Official Development Assistance
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OSSE	Organisation för säkerhet och samarbete i Europa
SADC	Southern African Development Community
UNDP	United Nations Development Programme
UNECA	United Nations Economic Commission for Africa
UNICEF	United Nations Children's Fund
WHO	World Health Organization
WTO	World Trade Organisation

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besöksadress: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-698 56 15
www.sida.se, sida@sida.se